
Sjeldne fugler i Norge i 2004

Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF)

Ovnparula Seiurus aurocapillus Beiningen, Karmøy (RO) 25.-27. oktober 2003. Ny art for Norge, og kun det sjuende funnet i Europa. Av disse er endog tre funnet døde. Arten har sin utbredelse på det nord-amerikanske kontinent. Foto: Morten Vang.

Kjell Ruud Mjølvsnes, Vegard Bunes & Kjetil Aa. Solbakken

Dette er årsrapport nr. 28 og meddelelse nr. 29 fra NSKF. Rapporten inneholder først og fremst funn fra 2003, men en del eldre funn er også inkludert.

Saksbehandling

NSKF avholdt møte på Lista 29. april - 2. mai 2004. Mange 2003-saker ble behandlet da, men svært mange saker ble også satt på avventing av ulike årsaker. Et tenkt høstmøte i november 2004 måtte utsettes til mars 2005. Helgen 15. - 17. mars ble mange av sakene som stod på avventing, alle regulære saker fra 2003 som var

kommet inn siden sist møte, samt også noen saker fra 2004 behandlet for at ikke arbeidspresset ved neste møte skulle bli for stort. NSKF har som målsetting å ta inn etterslepet i 2006, bl.a. ved intensivering av arbeidet i komitéen. For å oppnå dette og samtidig sikre representative rapporter, er det svært viktig at alle feltslitere sender inn sine beskrivelser så fort som mulig etter at observasjoner er gjort, og senest 1. februar året etter. Det er for øvrig gledelig å se at antall saker stadig er høyt. Arbeidsmengden til komitéen er betydelig, og vi innser at det er behov for å utvide til to årlige møter fremover.

I løpet av de totalt fem møtedagene på de to ovennevnte møtene ble det behandlet 564 saker. I denne rapporten presenteres 361 saker. Noen saker er som sagt satt på avventing og presenteres ikke her, noen er å betrakte som tillegg til tidligere behandlede saker og er ikke presentert på ny, noen eldre saker som ble behandlet på møtet i mai 2004 rakk ikke å komme med i sist rapport (Bunes & Solbakken 2004) og noen som ble behandlet i løpet av mars-møtet 2005 var av nyere dato og vil bli publisert senere. Bakgrunnen for at et relativt høyt antall saker fortsatt står på avventing ligger blant annet i manglende innsending av dokumentasjon, manglende tilbakemelding på saker sendt ut til ekspertuttalelse og sent innkomne saker som ikke er ferdigbehandlet. Statistikken viser at andelen godkjente funn fortsatt ligger på et høyt nivå, noe som skyldes at den gode trenden med økende kvalitet på beskrivelsene og mange dokumenterte funn fortsetter.

Noen hovedtrekk fra forekomsten

Det ble godkjent 256 saker fra 2003. Dette er en ny klar bestenotering med tanke på antall godkjente saker som er innkommet NSKF tidsnok til å komme med i «riktig» rapport. Siste toppnotering i så måte var 2000 med 227 saker. Hvis vi derimot ser på totalt antall godkjente saker som er innkommet de siste ti årene, og fremstiller disse etter kalenderår troner det store raritetsåret 2000 fremdeles på topp med 262 godkjente funn. Tabell 1 sammenlikner antall godkjente funn fra de ti siste årene.

Det er vanskelig å si om denne positive utviklingen skyldes økt feltaktivitet blant norske ornitologer, en stadig økende forekomst av sjeldne arter i norsk fauna, om en større andel av observasjonene sendes inn til NSKF, eller om kvaliteten på beskrivelser generelt er blitt bedre. Mest sannsynlig ligger forklaringen i en kombinasjon av disse faktorene. NSKF konstaterer imidlertid at gledelig mange beskrivelser har nådd komitéen de siste årene. Antallet eldre saker som når NSKF er fortsatt høyt. Mange jobber fremdeles for å få eldre saker behandlet, noe vi ser på som svært positivt.

Ved fylkesvis oppstilling av funn ligger Rogaland på topp med 98 godkjente funn hvorav 82 funn er

fra 2003 (tabell 2). Aldri før er så mange Rogalandsfunn fra samme kalenderår publisert i en og samme rapport. Men også Vest-Agder imponerer med 57 funn hvorav 47 er fra 2003, hvilket også er en solid rekord. Nordland innehar tredjeplassen med 28 funn, hvorav 24 er fra 2003, tett etterfulgt av Sør-Trøndelag med 24 funn, hvorav 18 er fra rapportåret. «Bombeøyene» Røst og Frøya kan ta mye av æren for at disse fylkene ligger så høyt oppe på tabellen. Gledelig å se at Telemark også er godt representert i rapporten med 19 funn hvorav 18 i 2003. Dårligst ut kommer Troms og Sogn og Fjordane med to funn hver, og Oppland helt uten funn i 2003.

Året 2003 utmerket seg ikke bare med et høyt antall funn totalt. Svært mange arter ble notert i antall som enten var rekordhøye eller tangeringer av tidligere bestenoteringer. Mest ekstrem var kanskje forekomsten av vannpiplerker *Anthus spinoletta* og blekbrynsangere *Phylloscopus humei* sent på høsten. Førstnevnte art stod oppført med fem funn fra før. Fra 2003 er ikke mindre enn 17 funn godkjent. En firedobling av funnmassen med andre ord. Med ti blekbrynsangere innenfor landets grenser i 2003 er funnmaterialet for denne arten nå doblet.

Også svarthalsdykker *Podiceps nigricollis* (5 funn), balearlire *Puffinus mauretanicus* (4 funn), rørdrum *Botaurus stellaris* (6 funn), glente *Milvus*

Tabell 1. Godkjente funn av NSKF i perioden 1994 – 2003

Records accepted by NSKF in the years 1994 – 2003.

Årstall	Godkjente funn
2003	256
2002	230
2001	221
2000	262
1999	217
1998	171
1997	163
1996	138
1995	164
1994	146

Tabell 2. Fylkesvis fordeling av godkjente funn oppsummert i denne rapporten.

Number of accepted records in this report

Fylke	< 2003	2003	Sum
Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder	4	0	4
Havområdene utenfor norskekysten N	0	1	1
Havområdene utenfor norskekysten S	1	1	2
Finnmark	1	10	11
Troms	1	1	2
Nordland	4	24	28
Nord-Trøndelag	3	1	4
Sør-Trøndelag	7	18	25
Møre og Romsdal	1	10	11
Sogn og Fjordane	0	2	2
Hordaland	4	4	8
Rogaland	16	82	98
Vest-Agder	10	47	57
Aust-Agder	1	3	4
Telemark	1	18	19
Vestfold	1	11	12
Buskerud	1	2	3
Oppland	0	0	0
Hedmark	5	2	7
Oslo og Akershus	5	9	14
Østfold	0	10	10
Totalt	65	256	321

milyus (9 funn), svartehavsmåke *Larus melanocephalus* (6 funn) og amursvale *Hirundo daurica* (5 funn) hadde rekordår. At to individer av arter som svartbrynalbatross *Thalassarche melanophris*, spisshalesnipe *Calidris acuminata* og kaspimåke *Larus cachinnans* er sett i Norge på ett og samme kalenderår har heller aldri skjedd før. Med fire funn i 2003 tangerte bonapartesnipe *Calidris fuscicollis* årsbeste for arten fra 2001. To rødhalevarslere *Lanius isabellinus* var også tangering av årsrekorden. Året 2003 var videre preget av gode forekomster av både steppehauk *Circus macrourus* (6 funn), enghauk *Circus pygargus* (6 funn), alaskasnipe *Calidris melanotos* (12 funn) og fuglekongesanger *Phylloscopus*

proregulus (20 funn). Fire funn av sibirpiplerke *Anthus hodgsoni* er kun overgått en gang tidligere i historien. Med publiseringen av en rekke funn fra 2002 fikk vi blant annet en forbedring av rekorden fra dette året for sitronerle *Motacilla citreola* (7 funn), mens trostesanger *Acrocephalus arundinaceus* (9 funn) og busksanger *Acrocephalus dumetorum* (7 funn) oppnådde bestenoteringer.

Nye arter, underarter og hybrider for Norge

Totalt presenteres det to arter og en underart som er nye på den norske A-listen i denne rapporten. I tillegg presenteres en ny art på D-listen, en ny art på E-listen og to nye hekkearter. Inkludert i

den norske fuglelisten er funn i kategori A-C. Med dette er den offisielle norske fuglelisten på 466 arter.

De nye artene på den norske A-listen er gulbeinmåke *Larus michahellis* fra Gismerøya, Mandal 30.-31.7 samt ovenparula *Seiurus aurocapillus* som holdt seg i en hage på Beiningen, Karmøy 25.-27.10. Linerlen *Motacilla alba* av underarten *personata* på Lista fra 15.11 og ut året var også et uventet tilskudd til den norske listen.

Norges første funn av lammegribb *Gypaetus barbatus* fra Utsira 13.6 er satt på den norske D-listen.

For første gang ble det også konstatert hekking av svarthalsdykker *Podiceps nigricollis* i Norge. Et par fikk frem to unger i Harvelandsvatnet i Sola kommune. Hekking av kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* ble videre for første gang påvist utenfor Svalbard med ett hekkefunn i Troms.

Systematikk

NSKF følger anbefalinger fra Association of European Records and Rarities Committees /Taxonomic Advisory Committee (AERC/TAC) når det gjelder taksonomisk status. For en nærmere redegjørelse se vår hjemmeside <http://www.nskf.org> og <http://www.aerc.be>. I 2003 anbefalte AERC/TAC endringer i den systematiske rekkefølgen for fugl. Dette er en anbefaling NSKF følger. Endringene innebærer at andefugler (*Anseriformes*) plasseres fremst i den systematiske rekkefølgen etter strutser (*Galloanserae*), samt at den interne rekkefølgen hos slektene *Acrocephalus* og *Sylvia* endres. For en nærmere redegjørelse se De Smet (2003).

Innleveringsfrist

Observasjoner som ønskes publisert i førstkommande NSKF-rapport må være mottatt av NSKF innen 1. februar året etter observasjonsåret. For observasjoner som sendes via LRSK er rapporteringsfristen fra LRSK til NSKF 15. februar. Bruk fortrinnsvis NSKFs rapporteringsskjema som du finner sammen med øvrig informasjon på komitéens hjemmeside: <http://www.nskf.org>.

Observatørnavn

Under oppstillingen av observatørnavn bak godkjente funn i rapporten blir hovedobservatøren(e)s navn ført opp først og uthevet med * foran navnet. Resten av observatørene blir deretter fortrinnsvis listet opp i alfabetisk rekkefølge. Dersom ingen hovedobservatør er angitt i rapporten, listes observatørene fortrinnsvis i alfabetisk rekkefølge.

Råd til observatørene

NSKF mottar fremdeles en rekke saker der flere separate funn av samme art er omtalt i samme sak. Særlig har dette vært tilfelle med flere beskrivelser av fuglekongesanger fra masseforekomsten i 2003. Dette skaper en del problemer ved behandlingen og ikke minst ved oppdateringen av databasen over antall funn. Ved tilfeller der flere individer av en art er observert på samme lokalitet over et gitt tidsrom er det greit å oppsummere alle individene fra en og samme dag og lokalitet i en rapport, mens det kreves en ny rapport ved nye observasjoner på antatt nye individer på en ny dato. Funnomstendighetene (avstand, lysforhold o.l.) bør beskrives for hvert enkelt individ, ellers kan det være vanskelig for komitéen å vurdere funnene på en fornuftig måte. I tilfeller der rapporter sendes inn flere år etter observasjonen er gjort, bør det vedlegges kopi av feltnotater.

Komitéen setter stor pris på å få melding om eventuelle mangler ved funn som presenteres i rapportene, slik at disse kan bli rettet opp. Dette kan unngås dersom rapportører er nøye med å få med alle detaljer omkring observasjonsperiode, lokaliteter og andre funnomstendigheter. Vi vil derfor henstille observatører og de respektive LRSK om å ta det lille ekstra bryderiet det er å sjekke med andre observatører for å sikre at saken er fullstendig i forhold til detaljer som funnperiode, lokaliteter og lignende før den blir oversendt NSKF. Dersom det finnes dokumentasjon av det aktuelle funnet er det observatørens jobb å sørge for at denne kommer NSKF i hende, helst sammen med resten av sakspapirene. I det siste er det blitt veldig populært å lime digital dokumentasjon rett inn i skjemaet. Dette er greit nok og veldig oversiktlig, men mulighetene til å finstudere

de vedlagte bildene blir svært redusert så lenge vi kun mottar de i Word-format. Vi ber derfor innstendig om at alle også sender dokumentasjon som høyoppløselig elektronisk vedlegg der det er mulig. At bildene er ubehandlede ser vi også på som en fordel.

Det er ønskelig fra NSKF sin side at beskrivelsene føres på siste versjon av NSKF-skjemaet, og at de primært leveres elektronisk via e-post (men utskriftsversjoner aksepteres selvsagt). Skjemaet kan lastes ned fra NSKFs websider (<http://www.nskf.org>). Unngå helst å bruke skjema som er ment for rapportering til LRSK da disse i mange tilfeller skiller seg vesentlig fra NSKF-skjemaet.

NSKFs sammensetning og arbeid

Det har vært avholdt ett møte i NSKF i 2004 og ett møte hittil i 2005. NSKF har i 2004 bestått av Rune Botnermyr (Østfold), Andreas Gullberg (Akershus), Geir Klaveness (Oslo/Vestfold), Nils Helge Lorentzen (Vest-Agder), Kjell Ruud Mjølshes (Rogaland), Kjetil Aadne Solbakken (Sør-Trøndelag) og sekretær Vegard Bunes (Buskerud). Kjetil Aadne Solbakken fungerer også som komitéens webredaktør. Rune Botnermyr gikk ut av komitéen i mars 2005 etter flere års tjeneste. Han er erstattet av Tor Audun Olsen fra Vest Agder/Rogaland. I tillegg har Vegard Bunes blitt bedømmingsmedlem ved siden av sekretærvervet. På websiden (<http://www.nskf.org>) finnes det meste av informasjon om NSKF, inkl. historie, arbeidsmetoder, råd og vink om hvordan man skriver en rapport, liste over hvilke arter som skal rapporteres, nedlastbart rapporteringsskjema m.m.

Takksigelser

Vi vil rette en stor takk til Rune Botnermyr som i flere år har lagt ned en stor innsats for komitéen. Hans ekspertise på blant annet rovfuglidentifikasjon vil bli savnet. Takk til Tor Audun Olsen for hjelp til skriving av rapporten. Vi vil også takke Henry Lehto som har vært behjelpelig med å skaffe opplysninger om enkelte arters status i Finland til veie for rapportforfatterne. Alle fotografene som velvilligst har stilt sine bilder fritt til disposisjon

for bruk i denne rapporten må også takkes. En forsinket takk rettes også til Geir Mobakken for nyttige kommentarer og rettelser til forrige og den foreliggende rapporten. Feltsliterne som sørger for å holde komitéen i arbeid takkes for en tilsynelatende strålende innsats i 2003. Og til slutt en stor takk til koner og samboere som godtar at vi bruker så mye tid på dette arbeidet.

Forklaring til presentasjonen av funn og forkortelser brukt i rapporten

I den påfølgende oversikten er oppsettet gjort i følgende system: (1) fuglens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) antall funn/individer i parentes (funn/individer før rapportårene - funn/individer i rapportåret 2003), (4) eventuell årstalls- og områdebegrensning av 3), (5) eventuell hekking, (6) år, (7) fylke, (8) antall, alder, kjønn og funnomsstendigheter, (9) lokalitet og kommune, (10) funndato, (11) * bak funndato angir positivt belegg, og en klamme med symbol som angir beleggets form (F - fotografi, V - video/filmopptak, L - lydopptak og D - drept/funnet død, om den er innsamlet og hvor den i så fall er oppbevart), (12) observatør(er), med hovedobservatør(er) nevnt først og uthevet med *, (13) utbredelsesområdet grovt angitt i parentes og (14) funnkommentarer. Ringmerkede individer merkes med forkortelsen rm.

Antall funn og individer er vurdert skjønnsmessig i de tilfeller der det kan være samme fuglen som har opptrådt på flere forskjellige lokaliteter eller det har vært mer enn ett funn av en art på samme lokalitet. NSKFs vurdering angis slik: Mulig samme fugl(er) - regnes som forskjellige individer og teller som to eller flere funn. Trolig samme fugl(er) - regnes som ett funn. Samme fugl(er) - regnes som dokumentert eller overveiende sannsynlig at det dreier seg om samme fugl og regnes som ett funn.

Aldersangivelser følger kalenderåret, 1K betyr således en fugl i sitt første leveår, 1K+ antyder alder ukjent (første leveår eller eldre), 2K+ en fugl i sitt andre leveår eller eldre osv. Også fjædraktsystemet er benyttet der dette er mer praktisk, f.eks. pull. = pullus (dununge før første fjædrakt), juv. = juvenil (en «fornorsking»/forkorting av *juvenilus* som betyr flygedyktig

ungfugl i sin første komplette fjærdrakt), subad. er forkortelse for *subadultus*, en fugl som er eldre enn *juvenil* men ennå ikke i voksen drakt og ad. = adult, forkortelse for *adultus* som betyr en voksen utfarget fugl (kan være sommer- eller vinterdrakt).

Godkjente saker *Accepted records*

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* (H)

2003 TROMS: 1 par med reir Grindøya, Tromsø 21.5-14.6*(F) (M.Irgens, S.A.Hanssen).

(Svalbard og Island). Reiret hadde fem egg, men hekkingen ble mislykket. Dette er det første sikre hekkefunnet på det norske fastlandet. Funnet er nærmere omtalt av Irgens (2004).

Amerikakrikkand *Anas carolinensis* (51 - 3)

2001 OSLO OG AKERSHUS: 2K+ ♂ Monsrudvika, Fet 27.4*(F) (*K.A.Jensen, P. Buertangen m.fl.).

2002 HEDMARK: Ad. ♂ Svartelvdeltaet, Åkersvika, Stange/Hamar 1.-3.5 (J.Lurås, P.J. Hagevik).

ROGALAND: 2K+ ♂ Bjrvatnet, Hå 11.6*(F) (*M.Eggen, K.R.Mjølunes).

MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ Male, Fræna 21.4*(F) (C.Kamsvåg, K.O.Bøklepp).

2003 HEDMARK: 2K+ ♂ Støren, Kvikne, Tynset 10.5 (*M.Vang, H.Hveding).

OSLO OG AKERSHUS: Ad. ♂ Årnes-tangen, Nordre Øyeren, Rælingen 14.-23.4 (*T.Aspelund *R.Olsen, S.A.Orvik, Ø. Syvertsen m.fl.).

NORDLAND: Ad. ♂ Ostjønnå, Tjøtta, Alstahaug 25.5*(F) (*P.Shimmings, L. Hatten, B.Liland).

(Nord-Amerika). Et normalår for arten både med tanke på antall observasjoner, lokaliteter og tidspunkt. Imidlertid hadde man kunnet forvente flere observasjoner av arten som virker å øke kraftig i hele Vest-Europa. I Storbritannia hadde man for eksempel i snitt 12 amerikakrikkender i året på 80-tallet. Tilsvarende tall gjennom nittitallet var 23 og hittil i det nye årtuset er det 41 (Fraser

& Rogers 2005). NSKF har erfart at dokumenterte funn av denne arten faktisk har vist seg å være fugler med hybridkarakterer. Dette er noe komiteén vil oppfordre observatørene om å se nøye etter i fremtida. Et udokumentert funn bør være ledsaget av en beskrivelse av kroppssiden til fuglen. Mangler fuglen helt den horisontale hvite streken som krikkand *Anas crecca* har bør dette eksplisitt nevnes i rapporten. Slike hybrider er nærmere omtalt av Palmer (1999) og Millington (1998).

Ringand *Aythya collaris* (15 - 0)

1989 SVALBARD: Ad. ♀ Nordtjern, Stormyrvatna, Reindalen, Spitsbergen 27.7 (T.Bollingmo).

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Sentral-Amerika). Det første funnet av denne nordamerikanske anda på Svalbard. Tidligere foreligger det ingen funn nord for Stjørdal i Nord-Trøndelag (Solbakken *et al.* 2003). Det ryktes at også en hann skal være sett sammen med denne hunnen, dersom det er hold i disse ryktene håper vi at en rapport når NSKF i nær fremtid.

Brilleand *Melanitta perspicillata* (46/47 - 2)

1998 VEST-AGDER: 3K+ ♂ Kviljodden, Farsund 13.-14.9 (K.S.Olsen m.fl.).

2003 NORDLAND: 3K+ ♂ Håkvikleira, Narvik 23.5*(E.Edvardsen, T. og T.Strøm, R. Dahl).

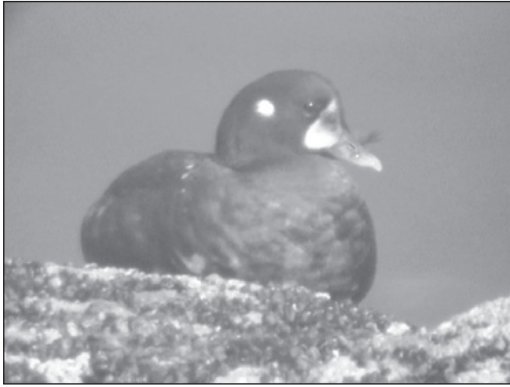
MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Rognan, Dromnessundet, Aure 2.2-5.3 og 4.10-15.11*(F) (*T.Ålbu, Ø.Ålbu).

VEST-AGDER: 2K ♂ Lomsesanden og Kviljosanden, Farsund 1.1-18.4 og 7.11-31.12 (T.A.Olsen m.fl.).

VEST-AGDER: 3K+ ♂ Husebybukta, Havika og Lomsesanden, Farsund 1.1-10.5 og 21.9-31.12 (T.A.Olsen m.fl.).

SØR-TRØNDELAG: 3K+ ♂ Gaulosen, Melhus og Skaun 30.8-13.9 (T.A.Olsen m. fl.).

(Nord-Amerika). To nye funn i løpet av 2003 gir et gjennomsnittlig år. Funnene fra Vest-Agder og Sør-Trøndelag dreier seg om returnerende fugler. Fuglen fra 1998 er antatt å være den samme som er godkjent fra samme lokalitet høstene 1997 og 1999.

Adult hann harlekinand *Histrionicus histrionicus* fra Stadt, Selje (SF) august og september 2003. Fuglen holdt seg i samme området som en adult hann harlekinand i 2002, og er etter all sannsynlighet samme individ. Foto: Ståle Sætre.

Harlekinand *Histrionicus histrionicus* (7 - 0)

2003 SOGN OG FJORDANE: Ad. ♂ Ervik, Stadt, Selje 23.8-21.9* (F) (*S.Sætre m.fl.).

(Island, Grønland, Nord-Amerika og Øst-Sibir). Fuglen betraktes som den samme som var på samme sted i 2002 og teller dermed ikke som et nytt funn, se for øvrig Bunes & Solbakken (2004).

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis* (23/27 - 5/10)

2003 ØSTFOLD: Ad. Kurefjorden, Rygge/Råde 20.8-4.11* (F) (*Å.S.Fredriksen, P.A.Johansen, K.Johansen m.fl.).

OSLO OG AKERSHUS: 1 par Hellesjøvann, Aurskog-Høland 18.-20.5 (*S.Sandberg, Ø. Hagen, T.Starholm).

VESTFOLD: 2 ad. Ilene, Tønsberg 1.5*(F) (K.Verngård, S.Eide). 1K+ Mølen, Larvik 6.11 (F.Hauge).

ROGALAND: 2K+ Søylandsvannet, Time 4.-6.5*(F) (*L.Gabrielsen, K.R.Mjølshnes m.fl.). 2-3 2K+ Ergavannet, Klepp 6.5-22.6*(F) (*K.R.Mjølshnes m.fl.) 2-3 2K+ og 2 pull. Harvelandsvann, Sola 25.5-4.8*(F) (*M.Eggen, M.Dagsland, E.Ween m.fl.).

(Europa nord til Sverige og Danmark, Asia, Nord-Amerika). Fuglen i Kurefjorden er antatt å være den samme som gjestet samme lokalitet i 2002,

og teller ikke som et nytt funn (Bunes & Solbakken 2004). Likevel er forekomsten rekordartet både med tanke på antall funn og antall individer involvert. Norges første hekkfunn av arten ble da også behørig dokumentert på Jæren, Rogaland. Mangel på overlapping i datoer tyder på at kun tre adulte fugler stod for alle observasjonene i de tre vannene som alle ligger i hver sin kommune på Jæren. Søylandsfuglen er trolig identisk med fuglen som slo seg i lag med paret på Erga 10.6. Paret forflyttet seg i løpet av siste uka i mai til Harvelandsvannet mens Søylandsfuglen (?) ble værende i Erga frem til slutten av juni. Tosomheten i Harvelandsvatnet var produktiv, og 28.6 ble paret for første gang sett i følge med to unger. «Barnevakt» fra Erga ble tilkalt, og fra 5.7 kunne tre adulte svarthalsdykkere samt to unger beskues på Harveland. Siste observasjonsdato da alle fem var tilstede var 20.7, paret og ungene ble sist sett 4.8.

Svartbrynalbatross *Thalassarche melanophris* (11 - 2)

2003 AUST-AGDER: Ad. Mortensgrunnen/Store Torungen, Arendal 18.4*(F) (J.H.Kjøstvedt).

HAVOMRÅDENE S: Ad. Havområdene 13,2 nautiske mil sør for Langesund (7 nm fra Tviststein fyr), 17.4*(F) (R.Nilsen m.fl.).

HAVOMRÅDENE N: Ad. Havområdene 72 grader nord, Nordkapp 17.7*(F) (G. Sørensen).

(Havområder sørlige halvkule). Aldri før er minst to forskjellige albatrosser sett i norske farvann på et og samme år. Med tanke på hvilken art vi snakker om her velger vi å anse observasjonene fra nabofylkene Telemark og Aust-Agder med en dags mellomrom som av samme fugl. Studier av bilder og beskrivelser indikerer heller ikke noe annet. Ny art for begge disse fylkene. Flere rapporterte observasjoner av arten i 2003 er ikke sendt inn til NSKF. Forhåpentligvis materialiserer også disse funnene seg etter hvert i form av rapporter til NSKF.

Balearlire *Puffinus mauretanicus* (12 - 4)

2003 ROGALAND: 1K+ Revtangen, Klepp 28.6 (K.R.Mjølshnes). 1K+ Pedleneset, Utsira 20.8 (G.Mobakken).

VEST-AGDER: 1K+ Lista fyr, Farsund 22.9 (T.A.Olsen).

MØRE OG ROMSDAL: 1K+ Ona, Sandøy 16.9 (F.Grønningsæter, J.R.Gustad).

(Middelhavet. Utenom hekkesesongen regelmessig nord til kysten av Storbritannia). Ny rekordnotering for arten som er spådd en dyster fremtid (Gutiérrez 2003). De fire funnene stammer alle fra kjente sjøfugllokalteter, faktisk har alle lokalitetene opptil flere godkjente funn av arten fra før. Utsirafuglen var foreksempel øyas fjerde (Tveit *et al.* 2004). Fuglen fra Revtangen var det første funnet i juni. Fra før foreligger det ytterligere ett funn gjort utenom «toppsesongen» som er fra juli til oktober, nemlig fra Lista fyr 9.5.1991. Funnet fra Revtangen skiller seg fra de øvrige også på at det var helt vindstille på observasjonstidspunktet, samt at fuglen passerte kloss i land. At nær halvparten av de norske funnene kommer fra de to siste årene er neppe bare tilfeldig. Økt interesse for sjøfuglskåding kombinert med en generell kompetanseheving blant norske fuglekikkere har trolig påvirket funnfrekvensen positivt. Men det kan også tenkes at problemer i hekkeområdene indirekte har hatt påvirkning på artens trekk- og vandringmønster og således har ført flere individer av arten til våre farvann. Dette blir selvfølgelig bare spekulasjoner, men det er interessant å merke seg at tross en drastisk nedgang i hekkebestanden de siste ti årene (Gutiérrez 2003), så har antall observasjoner i Skandinavia økt markant i samme periode. I Sverige foreligger det for eksempel bare sju funn forut for 1995 (SOF 2003), mens arten i årene etter er påvist 15 ganger. Av disse stammer fem av funnene fra rekordåret 2003, hvorav det første junifunnet i landet (Cederroth *et al.* 2004). I Danmark er arten i løpet av det siste tiåret blitt en årlig gjest, 2003 var også her et rekordår med åtte funn (Amstrup *et al.* 2004).

Japanstormsvale *Oceanodroma monorhis*

(2 - 0)

2003 ROGALAND: 7K+ kontrollert Reve kai, Klepp 5.8*(F) (*E.Mjåland, T.O.Stakkeland, K.R.Mjølunes m.fl.)

(Nordvestlige Stillehavet; overvintrer i tropiske deler av Stillehavet og Det indiske hav). Fuglen

ble fanget tilfeldig under fangst av havsvaler *Hydrobates pelagicus*. Fuglen hadde ring og var ikke overraskende identisk med fuglen som ble ringmerket på samme lokalitet 9.8.1997 og kontrollert to ganger i løpet av sommeren 2000 (Mjøs & Solbakken 2001). Også det første funnet av arten ble gjort på Revekaien i 1996 (Høyland *et al.* 2001). Det foreligger ingen funn fra de øvrige nordiske landene, og det eneste landet i Vest-Palearktis utenom Norge som hadde besøk av arten i 2003 var Israel (Gantlett 2004).

Rørdrum *Botaurus stellaris* (72/76 - 6)

2002 OSLO OG AKERSHUS: 2K+ ♂ Kragtorpvika, Hemnessjøen, Aurskog-Høland 4.6 (K.Eie).

2003 OSLO OG AKERSHUS: 2K+ Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen 10.5 (K.Eie). Ad. Borgen bru, Leira, Fet 24.5 (*T.Aspelund, K.Trogstad).

ROGALAND: 2K+ Ekofisk + Klepp + Sandtangen, Frøylandsvatnet, Time 1.-19.1*(F) (*K.Gudmestad, K.R.Mjølunes m.fl.). 2K+ Sandtangen, Frøylandsvatnet 5.1*(V) (*G.Kristensen, O.Bryne, K.R. Mjølunes m.fl.)

VESTFOLD: 1K+ Borrevannet, Horten 28.12 (F.Christoffersen).

HORDALAND: Ad. flere lokaliteter i Bergen, Bergen 21.1.-16.5*(F) (*P.H.Petersen, F. Falkenberg m.fl.).

(Eurasia fra Spania/Storbritannia/Danmark til Stillehavet og Afrika). Den gode trenden for arten fortsetter. Funnet av en tutende hann fra Hemnessjøen i 2002 fører totalsummen dette året opp i seks individer, samme rekordhøye totalsum som for 2003. Fuglen fra Ekofisk ble funnet utmattet og brakt til en garasje i Klepp der den ble føret opp på sild og brød for senere å bli sluppet ut i sivskogen ved Sandtangen i Frøylandsvatnet. Der møtte den kanskje den rørdrummen som ble sett «fastfrosset» i sivet midt på dagen 5.1? Bergensfuglen utmerket seg med sitt lange opphold langt inn i hekketida. Flere funn av arten de senere år er ikke innsendt, dermed får vi ikke dokumentert hele omfanget av «boomen» i antall funn. I Sverige ble 512 tutende hanner registrert i 2003. Dette er en svak nedgang etter en serie svært gode år (Strid 2004).

Silkehegre *Egretta garzetta* (36/37 - 5/6)

2002 VEST-AGDER: 2K+ Lista fyr, Farsund 2.-7.5* (F) (*T.Helleren, G.Gundersen m.fl.).

2003 VESTFOLD: 2K+ Ilene, Tønsberg 12.5 (T. Grønn). Ad Lahellefjorden, Sandefjord 13.-14.9* (F) (*K.Johannessen, A.Hangård)

TELEMARK: 2K+ Krogshavn, Langesund, Bamble 6.5 (V.Heibo).

AUST-AGDER: 2 2K+ Normannvik, Tvedestrand 1.-3.5 (L.Woldseth).

VEST-AGDER: 2K+ Våien, Lista fyr, Farsund 30.5* (F) (*M.Eggen, G.Gundersen, V.Bunes m.fl.).

ROGALAND: 2K+ Eigerøy fyr, Egersund 5.-9.8* (F) (*B.E.Paulsen, J.Grønning m.fl.).

(Eurasia, Afrika og Australia). Med nok ett funn fra 2002 er nå totalsummen fra rekordåret ni funn av 10 ind. I likhet med i 2002 ble det også i 2003 sett to silkehegrer sammen. Normannvik ved Tvedestrand var den andre lokaliteten i landet som har huset to individer av arten samtidig. Dette var for øvrig andre funnet i Aust-Agder. Observasjonene i Vestfold og Telemark fra primo/medio mai blir betraktet som av trolig samme individ og teller således som ett funn. Årstotalen blir da fem funn av seks individ, den nest beste noteringen noensinne. Mens Rogaland, og Jæren i særdeleshet, stod for mange av observasjonene tidligere år, er spredningen av funn i de siste årene påfallende. Lista fyr utmerker seg dog med to nye funn. Totalt er fire individ påtruffet på lokaliteten, alle i løpet av de fire siste årene.

Egrettheigre *Ardea alba* (83/85 - 5)

1996 HEDMARK: 1K+ Engen/Verken i Heradsbygd, Elverum 6.8 (E.Østby).

2003 VEST-AGDER: Ad. Borshavn, Farsund 17.4* (F) (*K.Olsen, T.A.Olsen, G.Grimsbym.fl.). Ad Nesheimvann, Farsund 29.6* (F) (*G.Gundersen, *V.Bunes m.fl.).

ROGALAND: Ad. Kvasheim, Hå 17.-22.4* (F) (*S.Hobberstad m.fl.).

HORDALAND: Ad. Tørvikvatnet, Kvam 1.-6.4* (F) (*N.K.Torvik, A.Breistøl, F.Falkenberg, G.Högstedt). 1K+ Vestvikvågen, Sveio 20.-22.11* (F) (*E.Hansen, J.K.Ness).

SØR-TRØNDELAGE: Ad. Titran, Frøya 26.5* (F) (*B.Nordskag, *E.Nordskag, K.Aa. Solbakken m.fl.).

(Nesten kosmopolitisk, men svært lokal utbredelse i Europa). Et normalår for arten. Som hos silkehegre *Egretta garzetta* er Rogaland og Jærens «monopol» svekket de siste årene. Spredningen av de hvite hegrene rundt om i landet er stor. Egrettheigren på Kvasheim antas å være samme som rastet i fjæresteinene på Listalandet noen timer forut for oppdagelsen på Jæren, og teller ikke som eget funn. Funnet på Titran var kanskje det mest overraskende, mens funnet fra Sveio ultimo november var det seneste i landet noensinne.

Nattheigre *Nycticorax nycticorax* (13 - 0)

1997 SVALBARD: 3K+ Olokinbyen, Jan Mayen 4.6* (D, F) (V.Teigen).

(Sør-Europa, Asia, Afrika og Amerika). Første funnet i Norge siden 1989 og nok et godt eksempel på at det meste kan dukke opp hvor som helst. Fuglen ble funnet død ved stasjonen. Heldigvis ble et par bilder tatt før kadaveret havnet i søpla.

Stork *Ciconia ciconia* (95/105 - 0) etter 1920

1985 AUST-AGDER: 2K+ Lofthus, Møglestu, Lillesand ultimo april* (F) (J.H.Kjøstvedt).

2002 ROGALAND: 2K+ Eidsvatnet, Lund 26.5 (G.Skjærpe).

(Eurasia og Sør-Afrika; overvintrer i Afrika). I likhet med 2001 var også 2003 et blankt år for arten som dessverre virker å nærme seg status som en av de mer eksklusive sjeldenhetene. Mange av storkene som sees i foreksempel Sve- rige og Storbritannia er såkalte «prosjektstorker» og de kan ikke anees som «ville», se bl.a. Strid (2004). Hvorvidt en stork har ring eller ikke er dermed viktig å få med i beskrivelsen for om mulig å kunne foreta en riktig kategorivurdering. NSKF vurderer foreløpig enhver stork som spontan til det motsatte er bevist.

Svartglente *Milvus migrans* (49 - 0)

2002 VEST-AGDER: 2K Skjoldnes, Farsund 20.8.-14.10* (F) (T.A.Olsen, N.H. Lorentzen m.fl.).

Rørdrum Botaurus stellaris er kjent for sitt tilbaketrukkne levevis i takrørskoger, men denne fuglen som gjestet ulike lokaliteter i Bergen (HO) i nærmere fire måneder fra 21. januar 2003 eksponerte seg til tider uvanlig godt. Foto: Frode Falkenberg.

Egretthege Ardea alba. Fuglen fra Tørvikvatnet, Kvam (HO) 1.-6. april 2003 viser en typisk opptreden i Norge, hvor mange funn stammer fra april måned. Foto: Frode Falkenberg.

(Nesten hele Eurasia, Afrika og Australia, overvintret vesentlig i Afrika og sørlige Asia). En ekte «longstayer» og det nest seneste funnet i Norge etter en fugl på Hals, Øvre Eiker i Buskerud 25.10 1998 (Solbakken *et al.* 2003). Siden årtusenskiftet er fire av sju funn av arten fra Vest-Agder, tre av disse fra Lista.

- Glente** *Milvus milvus* (109/110 - 9) etter 1900
- 1995 VEST-AGDER: 2K+ Abelsnes, Flekkefjord 21.5* (F) (F.Grønningsæter).
- 2003 ØSTFOLD: 1K+ Sanderød, Våler 13.8 (*P.S. Ranke, J.Ranke, A.Rising).
VESTFOLD: 2K+ Stavern, Larvik 22.3 (Ø. Egeland).
TELEMARK: 2K+ Rogn, Bamble 28.3 (*B. Kjellemyr, B.Bech). 2K+ Langesundstangen, Bamble 21.3 (V.Heibo). 2K+ Jomfruland, Kragerø 17.4 (*E.Edwardsen, F.Haga, B. Kjellemyr, J.H. Magnussen, R.Solvang). 1K+ Jomfruland, Kragerø 15.10 (J.H. Magnussen).
VEST-AGDER: 2K+ Tjørveneset, Farsund 16.4 (T.A.Olsen). 2K+ Lista fyr, Farsund 29.3 (*R.Jåbekk, M.Helberg, G.Gundersen, V.Bunes, m.fl.). 2K+ Kvadraturen, Kristiansand 6.4 (P.Knutson).

(Nord-Afrika og Europa). Funnene fra Bamble i mars regnes som mulig samme individ men teller likevel som to separate funn. Med ni funn fremstår 2003 som et rekordår også for denne arten. Dette for øvrig helt i tråd med utviklingen i Sverige der arten blir stadig mer tallrik. Minst 1200 par antas å hekke, og funn utenfor kjerneområdene i Sør-Sverige blir stadig mer vanlig (Strid 2004). På Falsterbo fikk man i 2003 ny rekord i antall uttrekkende glenter med 1445 individ i løpet av høsten. Den beste dagen var 30.9 med hele 450 individer (Ehnbom 2004).

Steppehauk *Circus macrourus* (44 - 6)

- 2002 OSLO OG AKERSHUS: 1K Årnestangen, Rælingen 10.9 (*R.Olsen, *T.W.Andersen).
- 2003 ØSTFOLD: Ad. ♂ Lundestag, Berg, Halden 25.-28.4* (F) (*G.Feragen, M.Olsen, K. Olsen, T.Strøm m.fl.).
VEST-AGDER: Ad. ♀ Lista fyr, Farsund 26.4 (*M.Eggen, *T.Helleren). 1K Lista

fyr, Farsund 17.8 (*T.A.Olsen, G.Gundersen, V.Bunes, N.H.Lorentzen, H.B.Hansen). 1K Østre Hauge og Kviljo, Farsund 29.-30.8* (F) (*V.Bunes, I.Ratikainen, E.Grønningsæter, E.Gates m.fl.). 1K Sangvik, Søgne 30.8 (*P. Knutson, R.Tømmerstø).
FINNMARK: 3K ♂ Domen og Indre Kiberg, Vardø 26.-27.5* (F) (H.Jännes m.fl.).

(Russiske steppesområder mellom Svartehavet og Baikal/Yenisei-elva. Sporadisk hekking i Øst-Europa. Overvintret Sørøst-Europa, Midt-Østen og østover til India samt mesteparten av Afrika). Nesten tangering av årsrekorden på syv individer fra 1999. Arten har hatt en rekke meget gode år i våre naboland i det siste og det er bare naturlig at også vi får ta del i denne økningen. En forklaring på artens store framgang skisseres av Cederroth (2003). Kommunismens fall har ført til at tidligere hardt dyrkede områder har fått gro igjen. Dannelsen av disse enorme gresslettene har steppehauken nytt godt av, og resultatene lar seg lese i de skandinaviske lands sjeldenhetsrapporter. Bare i Sverige er det godkjent over 160 steppehauker siden årtusenskiftet. Funnet fra Finnmark var det andre for vårt nordligste fylke. Sist arten ble sett her var ved Kautokeino i 1968. Aprilfunn er ikke unormalt, derimot er observasjonen av en ungfugl på Lista allerede 17. august litt spesielt om man sammenligner med Sverige. Der stammer de fleste funnene av slike fra medio september og de siste årene er ingen funn av ungfugler registrert tidligere enn i månedsskiftet august/september (bl.a. Cederroth 2002, 2003 & 2004).

Enghauk *Circus pygargus* (41 - 6)

- 2003 TELEMARK: Ad. ♂ Gjerpensdalen, Skien 28.4-1.5* (F) (*E.Edwardsen, *F.Haga m.fl.).
VEST-AGDER: 3K ♀ Gunnarsmyra, Lista fuglestasjon, Farsund 4.5* (F) (*R.Olsen, O.Skimmeland, M.Eggen, G.Gundersen). 3K+ ♂ Verevågen og Stavemarka, Farsund 7.5 (*V.Bunes, A.Johnsen, O.Skimme-land, R.Olsen, N.H. Lorentzen). 3K+ ♀ Steinodden, Lista fyr, Farsund 29.5 (*V.Bunes, G.Gundersen, J.Nystrøm, T.A. Olsen, N.H. Lorentzen). 2K ♂ Hellemyra, Kviljo og Steinodden, Farsund 6.-8.6* (F) (*V.Bunes,

N.H.Lorentzen, M.Kersbergen, F.Jørgensen, T.A.Olsen m.fl.). 3K+ ♀ Gunnarsmyra, Lista fuglestasjon, Farsund 27.6 (*V.Bunes, N.H.Lorentzen, J.P.Leidland, R.Olsen m.fl.).

(Europa nord til SØ-Sverige og Danmark, Sentral-Asia; overvintret i Sør-Asia og Sentral- til Sør-Afrika). Med hele fem av seks funn i 2003 utmerker Lista i Farsund kommune seg som plassen å se enghauk i Norge. Det er ikke utenkelig at bare tre eller fire fugler er involvert, men de datomessig spredte observasjonene på en godt dekket lokalitet tyder på det motsatte og alle fem observasjonene teller som separate funn. Årsummen er etter 2000 med syv individer, den nest høyeste gjennom tidene. Oppgangen i antall funn de senere årene er vanskelig å koble til noen generell tendens i våre naboland, trolig må vi søke forklaringen i bedre dekning av ornitologer på Listalandet og generelt bedre kunnskap om identifikasjon av kjerrhauker blant norske fuglekikkere.

Steppeørn *Aquila nipalensis* (5 - 1)

2003 FINNMARK: Subad. Nesseby kirke, Nesseby 19.6* (F) (*H.Jännes, C.A.Balzari m. fl.).

(Øst-Europa, store deler av Asia. Hele populasjonen av den vestlige underarten *orientalis* trekker gjennom Midtøsten og overvintret i Øst-Afrika). Alle norske funn av arten bortsett fra det første (Skoger, Drammen, Buskerud 8.8.1973) er gjort i Trøndelag og nordover om våren og på sommeren. Dette er det tredje funnet i Finnmark. De to foregående funnene fra Finnmark stammer henholdsvis fra Sør-Varanger 2.7.1983 og Lebesby 28.7.1994. Når man ser på funnmønsteret fra Sverige kan de norske funnene være med på å tegne et bilde av en rovfugl som kommer fra øst (gjærne gjennom Finland) på våren/forsommeren, den stanger litt mot storhavet i Finnmark, før den setter kursen sørover igjen og trekker ut ved Falsterbo. Funnbildet er selvfølgelig ikke så ukomplisert, men det faktum at Sveriges 34 steppeørner nesten utelukkende er sett lengst sør i landet på sensommeren og på høsten styrker teorien. Ikke mindre enn halvparten av disse er sett på Falsterbo (SOF 2003, Cederroth 2003 & 2004). En kuriositet i så måte er at av Finlands

totalt 43 godkjente steppeørner per 2003, er 29 av funnene fra april-juni (H.Lehto i brev). Legg i denne sammenheng merke til at det sørligste funnet i Norge samtidig er det seneste. Et liknende funnmønster finner man for storskrikørn (SOF 2003, Cederroth 2004), dog ikke med mer enn én «støtteobservasjon» fra Finnmark (juni 2001) (Solbakken *et al.* 2003). Det er uansett ingen grunn til å tro at noen av disse artene har avlagt Nord-Norge sitt siste besøk. Om en av ørnene forviller seg litt vestover er det ikke utenkelig med celebrert besøk langs vestkysten av Norge heller. Antall steppeørn-observasjoner har vist en klar oppadgående trend i våre naboland de siste årene (bl.a. SOF 2003, H.Lehto i brev.).

Aftenfalk *Falco vespertinus* (123/125 - 4)

- 2001 NORDLAND: 2K+ ♂ Storselsøy, Hestmannøy, Rødøy 26.7 (T.Kolaas).
- 2002 HEDMARK: Ad. ♂ Skjellstadvika og Bukkeneset, Nord-Odal 9.5 (K.Eie).
ROGALAND: 2K ♂ Klepp, Klepp 7.-8.6* (F) (*L.O.Eliassen m.fl.).
- 2003 VESTFOLD: 2K ♂ Sandøy, Tjøme 22.5 (H. Heggland).
VEST-AGDER: 2K ♂ Lista fyr, Farsund 5.-8.6*(F) (*T.A.Olsen, J.E.Røer, G.Gundersen, V.Bunes, M.Kersbergen m.fl.). 2K ♀ Lista fyr, Farsund 27.6* (F) (*V.Bunes, T.A.Olsen, J.M.Abrahamsen, M.L.Pedersen, R.H.Olsen). 1K Randøya, Kristiansand 12.9 (*Ø.Fjeldsgård, *S.Rislaa).

(Øst-Europa og Asia; overvintret i Afrika). Et middels år for arten som innledet årtusenet med to rekordår. Observasjonen på Rødøy er den andre i Nordland og den nordligste i landet hittil, den bringer dessuten totalen i 2001 opp i 10 ind. Som for mange av de andre sjeldne rovfuglene i Norge, utmerker Lista seg som en meget god lokalitet også for aftenfalk. Siden opprettelsen av Lista Fuglestasjon i 1990 har nesten en tredjedel av aftenfalker i landet (22 av 68) blitt sett her, halvparten av disse ved Lista fyr.

Triel *Burhinus oedicnemus* (12 - 1)

- 2003 VEST-AGDER: 1K+ Drangsholt, Kristiansand 8.7* (F) (*H.Stålvik, P. Knutson, V. Bunes, I.Melhus, S.Rislaa m.fl.).

(Europa vest til Storbritannia og nord til Polen; rundt Middelhavet, østover til Sentral- og Sør-Asia. Overvintrer SV-Europa, vesentlig i nordlige Afrika og det indiske subkontinent). Det første funnet i landet siden 2000 og det sjette i Vest Agder som således utmerker seg som det fylket med desidert flest funn av arten. På tross av at artens normale trekketider er mars/april og august/september stammer åtte av de norske funnene fra sommermånedene (ultimo mai til primo august). Dette dreier seg trolig om omstreifende ikke-hekkere. I Sverige der 35 trieler er påtruffet frem til og med 2003 (Cederroth 2004), er nesten en tredjedel av funnene gjort i juli. Kristiansandsfunnet kan med andre ord på alle måter kalles typisk. De nære bestandene av triel på kontinentet virker med få unntak å være i tilbakegang, mest på grunn av habitatsødeleggelse (Snow *et al.* 1998). Likevel har det i Norge, Sverige og Danmark vært et tydelig oppsving i antall observasjoner de siste ti årene (SOF 2003, Klein *et al.* 2003). Nedgang i hekkebestanden for noen arter ser ut til å kunne føre til en økning i observasjoner utenfor artens normale utbredelsesområde.

Hvitbrystlo *Charadrius alexandrinus*

(31/32 - 2)

2003 ØSTFOLD: 2K ♂ Øra, Fredrikstad 23.4 og 23.5* (F) (S.Engebretsen m.fl.).

TELEMARK: 2K+ ♀ Haugen, Bø 18.-20.5* (F) (*A.Mæland, A.Hangård m.fl.).

(Nord- og Sør-Amerika, Europa nord til Sør-Sverige, store deler av Afrika og Asia). To funn er bra sett i sammenheng med at arten nå virker å ha forsvunnet som hekkefugl fra Sverige. For andre året på rad var det ingen hekkinger hos «söta bror» og svake fire observasjoner var hele årets beholdning (Strid 2004). I Danmark er heldigvis situasjonen en annen, over 100 par antas å hekke og tallet er stigende. Hunnfuglen fra Bø i Telemark er det første innlandsfunnet siden et individ ble sett på Toten i mai 1982.

Ørkenlo *Charadrius leschenaultii* (3 - 1)

2003 VEST-AGDER: 2K+ ♂ Nordhasselsanden, Farsund 6.-10.5* (F) (*G.Grimbsby, G.Gunderson m.fl.).

(Tyrkia øst til Sentral-Asia; overvintrer Midt-Østen, Sørøst-Asia og Australia). Fuglen, som viste karakterer til underarten *columbinus*, var en populær repetisjon på funnet fra Revtingen i 2002. Stasjonær, tillitsfull og i praktdrakt var den et uten tvil et høydepunkt for mange i 2003. Stranda den tilbrakte fem maidager på var i skuddet dette året. Funn av damsnipe *Tringa stagnatilis* i april, samt både maskeerle *Motacilla alba personata* og flere vannpiplerker *Anthus spinoletta* sent på høsten vitner om en lokalitet av høy kvalitet.

Kanadalo *Pluvialis dominica* (1 - 1)

2003 NORDLAND: 1K Røstlandet, Røst 26.-30.9* (F) (*M.Eggen, H.Eggen, S.Rix, E. Ween).

(Nord-Amerika). Listafuglen fra 2002 sprakk den uforklarlige «kanadalosperren» som har vært et hett diskusjonstema blant norske skådere i årevis. At neste funn skulle dukke opp på Røst etter uker med kraftig vestavind var således ingen stor overraskelse. Øya har vist seg bra for både nordamerikanske vadere og andre funn generelt. Fuglen oppholdt seg stort sett sammen med heilo ved kirkeruinene omtrent midt på øya. Denne eksakte lokaliteten har vist seg å være en skikkelig «hotspot» for sjeldne loer, sibirlo *Pluvialis fulva* er blitt sett her to ganger tidligere, dessuten er ett funn av «beringlo» gjort akkurat her. Sverige kan skilte med 17 funn (Cederroth 2004), mens britene har hatt arten på besøk minst 243 ganger (flertallet av over 300 observerte «beringloer» antas også å være denne art) (Rogers *et al.* 2004). Artens nyvunne status som «årlig gjest» til tross, få norske fuglekikkere har lagt sine øyne på denne nær myteomspunne art ennå. Røstfuglens opptreden etter at en lang rekke hissige lavtrykk hadde nådd norskekysten kan for øvrig sees i sammenheng med en miniinvasjon av arten til Storbritannia i månedsskiftet september/oktober. Ni av totalt 15 individer dette året ble sett under denne influksen. Også Island hadde funn av arten i denne perioden. Funnet fra Røst er omtalt av Eggen (2004a).

Sibirlo *Pluvialis fulva* (20/22 - 1)

2003 ROGALAND: 3K+ ♂ Orreosen, Klepp 29.6* (V) (*F.Kræmer, m.fl.).

Aftenfalk *Falco vespertinus* er blitt en nærmest årlig gjest i Farsund kommune (VA). Her en 2K hann på Lista fyr 5. juni 2003. Foto: Jan Erik Røer.

(Tundraområder i Sibir fra Yamal ved ca. 70° Ø og østover til vestlige Alaska. Overvintringsområdet er enormt, og strekker seg fra sørlige USA til østlige Afrika). Etter mange funn i 2000 og 2001 er dette eneste funn i løpet av de to påfølgende årene. Det første funnet på Jæren siden et par gjestet Nærlandstranden 11-13.6.1993 (Gustad 1995).

Sibirlo/kanadalo *Pluvialis fulvaldominica*

(6/7 – 1)

2003 VEST-AGDER: 1K Kviljosanden, Farsund 6.8 (*V.Bunes, J.H.Magnussen, C.Sunding, E.Edvardsen, F.Haga, C.Kotai m.fl.).

(Sibir/Nord-Amerika). Beringlo med sotsnipelyd er normalt ikke nok til å utelukke verken den ene eller den andre av artene i dette identifikasjonsmessige til tider svært vanskelige parer. Hos juvenile fugler vil imidlertid fjærdraktens grunnfarge nesten alltid avsløre art, men på overflygende fugler er denne karakteren oftest ubrukkelig.

Bonapartesnipe *Calidris fuscicollis* (20/21 - 4) 2003

VEST-AGDER: Ad. Nordhasselsanden, Farsund 6.-8.9* (F) (*V.Bunes, *J.H.Magnussen m.fl.).

ROGALAND: Ad. Orreosen, Klepp 17.7* (F) (*K.R.Mjølvsnes, E.N.Adolfsen, E.Ween m.fl.). 2K+ Revtangen, Klepp 20.-21.7* (V) (*M.Dagsland, A.Hangård, E.Ween m.fl.). 1K Revtangen, Klepp 31.10-1.11* (F) (*A.Landsverk, *E.Landsverk, M.Kersbergen, K.R.Mjølvsnes m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer i Sør-Amerika). Fuglene fra Orreosen og på Revtangen i juli ble av enkelte observatører ansett å være to forskjellige individer grunnet ulikheter i fjærdrakten. NSKF har ikke klart å spore disse forskjellene i det foreliggende bildematerialet, men komitéen har likevel valgt å betrakte funnene separat. De to nevnte funnene på Jæren er typiske med hensyn til både tid på året og lokalitet. Begge disse lokalitetene kan etter årets opptreden vise til fire funn hver av arten. Listafuglen er det seneste funnet av

en adult fugl så langt, mens den juvenile fuglen fra Revtingen og Sørneset i månedsskiftet oktober/november er det seneste funnet i landet av arten. Totalsummen er for øvrig en tangering av årsbeste fra 2001, og gjenspeiler en markert økning i observasjoner de siste årene.

Alaskasnipe *Calidris melanotos* (108/117 - 12/14)

- 1998 SVALBARD: 2K+ Hotellneset, Nordenskjöld Land, Spitsbergen 8.6* (F) (*G.Bangjord, V. Ree, K.Hellum).
- 2001 ROGALAND: 2K+ Kvasheim, Hå 16.6 (G.Kristensen).
SØR-TRØNDELAGE: 2K+ Gaulosen, Trondheim 23.7 (*E.Spets, E.Sæter).
- 2002 VEST-AGDER: 2K+ Seviga, Farsund 30.7-2.8* (F) (*N.H.Lorentzen, T.A.Olsen, V. Bunes).
- 2003 OSLO OG AKERSHUS: Ad. Rolfstangen, Snarøya, Bærum 24.9 (O.Skimmeland).
TELEMARK: 1K Stråholmen, Kragerø 13.9* (F) (B.Kjellemyr).
ROGALAND: 2K+ Kvasheim, Hå 1.-4.5* (F) (*H.Løvbrekke, K.R.Mjølshes m. fl.). 2K+ Tarevika, Karmøy 11.-12.6* (F) (*J.K.Ness, O.K.Bjørnstad, S.Folkedal). 2 ad. (Trolig ♂+♀) Grudavatnet, Klepp 16.-18.7 og 16.-20.7* (F) (*H.Løvbrekke, M. Eggen, E.Ween, K.R.Mjølshes m. fl.). 1K Nærlandsstranda, Hå 31.7* (F) (F.Kræmer). 1K Skeie, Klepp 1.8* (F) (M.Eggen). 1K Revtingen, Klepp 2.8* (F) (F.Kræmer). 1K Nærlandsstranda, Hå 12.8* (F) (F.Kræmer). 2K+ Orreosen, Klepp 19.8 (K.R.Mjølshes).
NORDLAND: 2K+ Baråa, Dverberg, Andøy 27. og 31.5 (J.H.Magnussen). 2 2K+ (♂+♀) Røstlandet, Røst 3.-5.6* (F+V) (*C. Kamsvåg, *E.L.Dahl, *A.Husby m. fl.). 1K+ Røstlandet, Røst 20.9 (*K.R.Mjølshes, M. Eggen, J.Grønning).
FINNMARK: 2K+ Vardø havn, Vardø 29.5* (F) (G.Conrady m. fl.).

(Sibir fra Tajmyr til Beringstredet og Nord-Amerika). Funnene fra Nærland, Skeie og Revtingen, Rogaland fra 31.7-2.8.2003 antas å omfatte samme rastløse individ og teller bare som ett funn. Studier av bilder av denne fuglen viser at det er en ungfugl, et nokså tidlig funn i så måte og en klar indikasjon på at fuglen kom fra hekkeom-

råder i Russland snarere enn fra Nord-Amerika. Med 12 funn av totalt 14 fugler er 2003 det nest høyeste antall for arten gjennom tidene, så vidt slått av 2000 med 14 funn av 15 individer. At to av funnene omhandler mer enn ett individ er verdt å merke seg. De to fuglene på Grudavannet midt i juli var på ingen måte jevnstore, og det bør være rimelig trygt å anta at det dreide seg om individer av begge kjønn. Det samme var for øvrig tilfelle med de to fuglene like sør for flyplassen på Røst i begynnelsen av juni, størrelsesforskjellen var påfallende og mer enn antyder at det var et par. Ungfuglen på Røst i september ble også oppdaget i den omtalte «flyplassbukta», denne lille bukta utmerker seg således som årets beste alaskasnipelokalitet. Fuglen i Tarevika i juni holdt seg sammen med ei rustsnipe *Tryngites subruficollis*, og disse ble endog sett i en slags kurtise. Godt over halvparten av de norske funnene er gjort det siste tiåret. En liknende økning i antall funn har funnet sted i Sverige og Danmark de siste årene (SOF 2003). At det i Sverige i 2003 ble registrert 30 individer, nærmest dobbelt så mange som tidligere årsbeste, hører med til denne historien (Cederroth 2004).

Spishalesnipe *Calidris acuminata* (5 - 2)

- 2003 ROGALAND: Ad. Kolnes, Sola 16.-21.11* (F) (*G.Kristensen, K.R.Mjølshes m. fl.).
SØR-TRØNDELAGE: Ad. Gaulosen, Melhus & Trondheim 24.-25.6* (F) (*E.Sæter m. fl.).

(NØ-Sibir; overvintrer stort sett i Australia). Aldri før er to individer av denne arten påtruffet på et og samme år. Sist gang arten gjestet Norge var i juni 1999, også den gang var det Gaulosen som fikk fint besøk. Novemberfunnet fra Kolnes var eksepsjonelt i europeisk sammenheng, og selvfølgelig det seineste i Norge noen gang. Været var uvanlig gunstig for «produksjon» av østlige sjeldenheter gjennom store deler av senhøsten med kraftige og varme sørøstlige vinder flere uker i strekk. Fylkesmessig var imidlertid ikke Kolnesfunnet like spesielt. Tre av fire åttitallsfunn stammer også fra Jæren og Rogaland. I Sverige der det er gjort like mange funn av arten som i Norge, ble landets første ungfugl sett i Linköping 5.-9.10 (Cederroth 2004).

Rustsnipe *Tryngites subruficollis* (23/24 - 1)

2003 ROGALAND: 2K+ Tarevika, Langåker, Karmøy 11.-12.6*(F) (*L.T.Haugen, O.K. Bjørnstad, J.K.Ness m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer i Sør-Amerika). Det femte året på rad med funn av denne snertne nordamerikanske vaderen som bare ble sett ved tre anledninger under hele nittitallet. Tarevika på vestkysten av Karmøy har de siste årene vist seg å være en magnet på sjeldne og uvanlige vadere. Rødstrupesnipe *Calidris ruficollis* og sibirlo *Pluvialis fulva* for å nevne noen. For å illustrere lokalitetens potensial kan det tillegges at rustsnipa delte den lille stranden med ei alaskasnipe *C. melanotos* under deler av sitt opphold!

Langnebbkassinsnipe *Limnodromus scolopaceus* (10 - 1)

2003 NORDLAND: 2K+ Røstlandet, Røst 5.6*(F+V) (*C.Kamsvåg, *E.L.Dahl).

(Nord-Amerika og nordlige Russland vest til Tajmyr). Fuglen som var i full sommerdrakt frekventerte området rundt flyplassen og ble først og fremst artsbestemt på lyden. Dette er det fjerde året på rad arten er sett i Norge. Siden førstefunnet på Nærøy i Nord-Trøndelag 11.5.1974 har de norske funnene vært godt spredt både geografisk og datomessig. Dog har funnene årstallsmessig kommet i klynger slik som de siste årene. De allerede omtalte funnene fra Nord-Trøndelag og Nordland er de eneste fra disse fylkene, og sammen med et funn fra Varanger, Finnmark i mai 1974 de nordligste hittil. I tillegg er arten påtruffet i Møre og Romsdal (Makkevika aug. 1976), Rogaland (Gruda apr.-mai 1976 og juni 2001, Revtangens nov. 1991 og samme fugl på Kolnes jan. 1992), Vest Agder (Lista aug. 1975, sept. 1996 og nov. 2002) samt i Vestfold (Klåstadkilen aug. 2000).

Damsnipe *Tringa stagnatilis* (22 - 1)

2003 VEST-AGDER: 2K+ Nordhasselstrand, Lista, Farsund 29.-30.4*(F) (*G.Acklam, O.Acklam, G.Gundersen m.fl.).

(Sørøst-Europa, Asia; de fleste overvintrer i Afrika og India). Funnet er det tidligste noen-

sinne, men at det ikke ble fulgt opp av optil flere maifunn er kanskje noe overraskende med artens spredning mot vest, og tilhørende sterke forekomst i nabolandene våre de siste årene tatt i betraktning (SOF 2003). Arten ble ikke registrert i Norge i det hele tatt i 2002. To uvanlige aprilfunn ble også rapportert fra den engelske østkysten i 2003 (Rogers *et al.* 2004). Blant Sveriges 27 funn i 2003 finner vi blant annet fem fugler sammen på Gotland 25.4 (Strid 2004).

Tereksnipe *Xenus cinereus* (21 - 1)

2003 VEST-AGDER: Ad. Sevika, Lista fyr, Farsund 27.-28.6*(F) (*T.A.Olsen, V.Bunes, N.H.Lorentzen, G.Gundersen m.fl.).

(Finland og østover gjennom nordlige Russland; overvintrer i kystområder i Afrika, Asia og Australia). Det første funnet av arten i Vest-Agder. Til tross for bare ett funn i 2003 og ingen i 2002 stammer over tre fjerdedeler av funnmassen fra de seks siste årene. Fremgangen for arten har prosentvis ikke vært like voldsom i nabolandene våre i det samme tidsrommet, men likefullt reell både i Danmark (Klein *et al.* 2003) og i Sverige. Stadig flere par hekker i Finland (SOF 2003).

Polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius* (72/103 - 2) etter 1950, utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder

2002 TELEMARK: 1K Jomfruland, Kragerø 26.10 (*E.Edwardsen, F.Haga, V.Bunes, T.W.Andersen).

HORDALAND: 1K Hågardsholmane, Vordlandsvågen, Bømlø 8.10*(F) (*J.Kjærandsen, R.Hovland).

NORDLAND: 2 1K+ Selvær, Træna 24.9 (T.Kolaas).

2003 VEST-AGDER: 2K Tjørveneset, Farsund 1.-3.1*(F) (*K.Olsen, T.A.Olsen m.fl.).

HAVOMRÅDENE S: Ad. Ekofisk senter, Nordsjøen 11.10 (F.Hauge).

(Sirkumpolar i høyarktisk sone; overvintrer pelagisk i det sørlige Atlanterhavet og Stillehavet). Arten er trolig nokså tallrik i norske farvann om høsten, særlig i oktober. Utfordringen ligger i å få sett dem godt nok til å få artsbestemt dem.

Ørkenlo *Charadrius leschenaultii* fra Lista, Farsund (VA) 6.-10. mai 2003. Fuglen, som viser karakterer til den vestlige underarten *columbinus*, var fjerde funn i Norge og det andre fra Lista. Foto: Tore Vang.

Spisshalesnipe *Calidris acuminata* fra Gaulosen, Trondheim (ST) 24.-25. juni 2003. Bildet viser klassiske kjennetegn som den rødbrune kalotten og fyldig mørk flekking i bryst og flanker som strekker seg langt ned på buken. Foto: Kjetil Aa. Solbakken.

Tereksnipe *Xenus cinereus* fra Lista fyr, Farsund (VA) 27.-28. juni 2003. Dette er første funn av arten i Vest-Agder. Foto: Nils Helge Lorentzen.

Kanadalo Pluvialis dominica på Røst (NO) 26. september 2003. Funnet viser nok en gang hvilken magnet for sjeldne fugler denne øya utyrtst i Lofoten er. Tross en betydelig større forekomst i våre naboland er dette kun det andre funnet i Norge. Førstefunnet er fra Lista, Farsund (VA) i 2002. Foto: Martin Eggen.

Svartehavsmåke *Larus melanocephalus* (33 - 6)
 2003 TELEMARK: 1K Jomfruland, Kragerø 7.9* (F) (*F.Haga, E.Edwardsen, Ø.W. Johannessen). 1K Jomfruland, Kragerø 5. og 10.-11.10* (F) (*J.H.Magnussen, C.Sunding, J.Myromslien, T.Holtskog). 1K Jomfruland, Kragerø 28.10 (*E.Edwardsen, B.Kjellemyr, F.Haga, O.Nordsteien, T.Martinsen).
 VEST-AGDER: 1K Tjomsemoen, Søgne 8.10* (F) (*P.Knutson, H.V.Løkken, R. Tømmerstø, J.M.Abrahamson m.fl.).
 ROGALAND: 2K Mosvatnet og Breiavatnet, Stavanger 1.-19.1* (F+V) (*F.Jacobsen, m.fl.). 2K Kvasseheim, Hå 19.6-2.7* (F) (*K.R.Mjølshesnes m.fl.). 2K Vigrestad og Håtangen, Hå 30.6 og 2.-3.7* (F) (*K.R. Mjølshesnes, *M.Eggen, G.Mobakken). 2K 1km N for Madland havn, Hå 8.7 (*B.Kjellemyr, B.Bech). 1K Tjelta, Sola 9.9* (F) (*M.Eggen m.fl.).

(Spredt i Europa, størst konsentrasjoner i øst rundt Svarthavet). Fuglen fra Stavanger på

nyåret er den samme som ble sett på tampen av 2002 og teller ikke som et eget funn. De tre observasjonene av ungfugler på Jomfruland er vurdert dit hen at det trolig er samme fugl som er involvert ved alle tre anledningene, og disse teller således bare som ett funn. For 2K-fuglene på Jæren sommerstid er situasjonen derimot en annen. Fotografier og skisser har vist at ikke mindre enn tre forskjellige 1.sommer-individer var involvert i denne mini-invasjonen. Influksen må sees i sammenheng med en svært god forekomst nord i Den engelske kanalen i juni. På Dungeness i Kent ble rekordhøye dagssummer notert gjennom hele perioden. Beste notering på denne lokaliteten var 150 individer 25.6. Av disse var det 100 2K-fugler. For å sette denne eksepsjonelle forekomsten i perspektiv må det nevnes at det allerede 4.6 dette året ble satt ny dagsrekord for svartehavsmåker på Dungeness med 38 individer (Dungeness Bird Observatory's hjemmeside). Artens opptreden både her hjemme og på Dungeness henger uansett sammen med en kraftig økning i bestandene ved Svarthavet

(SOF 2003) samt en spredning nord- og vestover. Noen få par hekker nå årlig i Danmark (Grell *et al.* 2004, Hansen 2004). Med syv individer og seks nye funn totalt, er 2003 hittil det året med flest funn av arten. Med fire nye funn i Rogaland forsterkes den nye trenden med at vestlandsfylket er det beste fylket for arten. De siste fem årene er åtte av totalt 12 observasjoner fra Rogaland. Mølen i Vestfold er dog lokaliteten med flest funn av arten om man ser på hele funnmassen. Ikke mindre enn ni svartehavsmåker er sett her, den siste i 1995.

Franklinmåke *Larus pipixcan* (3 - 1)

2003 OSLO OG AKERSHUS: 3K+ Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen 7.-9. og 11.7* (F) (T.A.Olsen m.fl.).

(Nord-Amerika). Sikkert litt frustrerende for trofaste slitere på Øyeren at det var en Listamann på besøk som fikk æren av å finne den største rariteten på lokaliteten siden sibirsnipen *Calidris tenuirostris* 12.9.1987. Likefullt ett av årets største trekkplaster for raritetsinteresserte skådere. Funnet er dessuten med på å understreke at juli ikke er ferietid for rariteter, tvert imot. I tillegg til denne godt dokumenterte og samarbeidsvillige måka på Årnestangen foreligger det ett dokumentert funn fra Røst 16.6.1979 samt to funn av franklinmåker trekkende forbi Mølen i henholdsvis desember 1979 og november 1980 (Mjøs 2002). Fra Sverige foreligger det syv funn, fire fra våren og to fra sommeren (SOF 2003). I Danmark er arten ennå ikke observert. Ingen av nabolandene våre hadde besøk av arten i 2003, det samme gjelder også Storbritannia der arten tidligere er sett minst 40 ganger (Rogers *et al.* 2004, SOF 2003). Omstendighetene rundt måkebesøket på Årnestangen er for øvrig nærmere omtalt av Olsen (2004).

Sabinemåke *Larus sabini* (135/152 - 4) utenom

Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder
2003 TELEMARK: 1K Jomfruland, Kragerø 26.9 (*O.Nordsteien, T.Martinsen). 1K Lange-sundstangen, Bamble 26.9 (J.H.Magnussen). SOGN OG FJORDANE: 1K Buholmen, Stadt, Selje 18.9 (S.Sætre). SØR-TRØNDELAGE: 1K Nes, Bjugn 18.9

(H.E.Ring).

FINNMARK: Ad. Nesseby, Nesseby 7.7.*(F)

(*J.Kontiokorpi, J.Poutanen, V.Väkevä).

(Sirkumpolar i høyarktisk sone. Om vinteren pelagisk i Sør-Atlanteren). De to observasjonene i Telemark 26. september 2003 betraktes som trolig samme fugl, og teller som ett funn. Den adulte fuglen på Nesseby kan muligens sees i sammenheng med opptil to fugler i samme område i juli 2002 (Bunes & Solbakken 2004), men observasjonen regnes uansett som ett nytt funn. Sammenliknet med de siste årene var årets forekomst av begrenset omfang. Et svakt år også i Sverige med bare seks funn av totalt åtte individer. Av disse ble fire individer sett på Hönö i Bohuslän omtrent samtidig med observasjonene fra Telemark (Cederroth 2004).

Ringnebbmåke *Larus delawarensis* (33 - 1)

1994 SVALBARD: Ad. Kullkaia, Adventfjorden, Spitsbergen 10.6* (F) (*M.Hake, T.Karlsson, K.Fredriksson).

2002 HORDALAND: 9K Store og Lille Lunge-gårdsvann og Muren, Bergen 2.1, 6.1-16.3 og 15.5* (F) (F.Falkenberg m.fl.). 9K Lille Lungegårdsvann, Bergen 14.11* (F) (F. Falkenberg m.fl.).

2003 VEST-AGDER: 1K Høllen, Søgne 22.10 (*P.Knutson, Ø.Fjeldsgård). HORDALAND: 10K Lille Lungegårdsvann, Bergen 31.1 og 22.2*(F) (F.Falkenberg).

(Nord-Amerika; overvinter fra USA til Mexico. Små antall overvinter årlig langs europeiske kyster). Alle funnene i Bergen dreier seg om ett og samme individ som først ble identifisert da den i sitt første leveår gjestet parapyhovedstaden for første gang 16.11.1994 (Gustad 1995).

Kaspimåke *Larus cachinnans* (2 - 2)

2003 ØSTFOLD: 1K Tollboden, Fredrikstad 30.12* (F) (*S.Engebretsen m.fl.).

ROGALAND: 2K Skeieområdet, Hå + Klepp 16.-28.4* (F) (*K.R.Mjølssnes m.fl.).

(Svartehavet til Kaspiske hav og flekkvis lenger nord i Russland; overvinterer fra Persiske Gulf til

Vest-Europa). En dobling av funnmaterialet for denne klart oversette måka i Norge. Etter at arten ble «oppdaget» på nittitallet fant svenskene ut at arten opptrådte regelmessig, særlig om høsten. Det første funnet i Sverige ble gjort i 1991. Per 1999 er ikke mindre enn 968 individer registrert. Minst like mange er sett siden den gang (SOF 2003). Mest interessant er det at 97% av funnene fra nittitallet stammer fra høsthalvåret. Blant de resterende 3%, eller ca 30 individer om man vil, finner man ingen aprilfunn. Den beskjedne norske funnmasse, skiller seg noe fra den svenske. Førstefunnet av en 1K på Sjøsandene i Mandal 1.10.2000 er i overensstemmelse med det svenske funnmønsteret. Andre- og tredjefunnene fra Hå i Rogaland henholdsvis 10-13.2.2001 samt fuglen fra Skeie i april 2003 skiller seg dog sterkt fra det svenske mønsteret. Datoene på fuglen fra Sirevåg, Rogaland i 2001 (Solbakken *et al.* 2003) er feil, der opplyses det også at det i Sverige ble sett drøyt 90 individ av arten i 2001, korrekt antall skal være 331. Det fjerde og hittil siste funnet fra Østfold kan trygt benevnes som et vinterfunn, således er også dette avvikende fra den svenske malen. Hvis man derimot trekker frem forekomsten fra den allerede omtalte lokaliteten Dungeness i Kent, England, klarer man å plassere i hvert fall de to fuglene fra Jæren inn i et slags mønster. Forut for og i løpet av trekket for stormåker gjennom den engelske kanalen på ettervinteren 2003 ble det i følge Dungeness Bird Observatory sin hjemmeside sett minst ni forskjellige kaspimåker. De aller fleste ble dokumentert. De fleste nye fuglene ankom i løpet av februar og det faktum at de fleste bare ble værende i korte perioder indikerer et slags gjennomtrekk. Det er ingen grunn til å tro at dette nordgående vårtrekket var en engangsforeteelse, og det er således fristende å se begge fuglene fra Hå i lys av dette. Konklusjonen må bli at måkeinteresserte nordmenn må se opp for denne måka hele året. Høstfunn og vårfunn kan virke like sannsynlige, for øvrig stikk i strid med gjengs oppfatning tidligere.

Gulbeinmåke *Larus michahellis* (0 - 2)

2003 VEST-AGDER: 1K Gismerøya, Mandal 30.-31.7* (F) (I.Flesjå). 1K Gismerøya, Mandal 1.-10.9* (F) (I.Flesjå).

(Mellom- og Sør-Europa). Gulbeinmåke ble anbefalt artsstatus av Association of European Records and Rarities Committees (AERC) i desember 2003 etter tidligere å ha vært regnet som en underart av gråmåke *Larus argentatus* (De Smet 2003). Dette er derfor ny art for Norge. Arten er ikke lengre en rapporteringsart i våre naboland, og er trolig oversett i Norge. I Sverige økte funnmengden fra 79 funn frem til 1999, til 216 funn til og med 2001 (Strid 2003). Høsten 2002 ble det i sørlige deler av Skåne i følge Strid (2003) alene gjort rundt 33 funn (hvorav 30 1K). Det økende antall funn i Skandinavia kan blant annet forklares med betydelig bedre bestemmelseslitteratur og bedre identifikasjonskunnskap blant fuglekikkere de siste årene. Legg merke til at Norges to første gulbeinmåker ble funnet av Inge Flesjå fra Mandal. Samme karen som også identifiserte Norges første kaspimåke *L. cachinnans*. Det er bare å ta av seg hatten for en slik bragd. Samtidig er det verdt å ta inn over seg at avansert måkeidentifikasjon ikke ligger for alle. NSKF frykter at disse måkenes nye artsstatus vil kunne medføre enkelte forhastede bestemmelser av artene. Det er ikke nødvendigvis ei gulbeinmåke selv om måka har gule bein. Normalt vil ingen av disse «nye» måkeartene kunne godkjennes uten god dokumentasjon. For en innføring i identifikasjonsproblematikken anbefales Garner *et al.* (1997).

Grønlandsmåke *Larus glaucoideus*

Individer som viste karakterene til formen *kumlieni* (12 - 0)

1993 NORD-TRØNDELAGE: 1K Levangersundet, Levanger 11.-31.12* (F) (*T.Kolaas, M. Vang).

1994 NORD-TRØNDELAGE: 2K Levangersundet, Levanger 1.1-31.3* (F) (*T.Kolaas, M. Vang).

(Arktisk Kanada; overvintrer i Nord-Amerika). Samme fugl både i 1993 og 1994. Fuglen som lenge var antatt å være en grønlandsmåke av nominatunderarten ble «oppdaget» under gjennomgang av bilder av hvite måker. Det skjuler seg utvilsomt flere uoppdagede godbiter i eldre fotoarkiv rundt omkring. Funnet er det første i Norge og bortsett fra en 3K i Henningsvær,

Franklinmåke Larus pipixcan t.v. sammen med hettemåke Larus ridibundus Årnestangen, Rælingen (OA) 7.-11. juli 2003. Legg merke til forskjell i mantelfarge i forhold til hettemåken, samt strukturforskjeller i hode og nebb. Foto: Kjetil Aa. Solbakken.

Etter å ha ligget bortgjemt i over et tiår ble denne grønlandsmåken av underarten kumlieni som gjestet Levanger (NT) vinteren 1993-1994 endelig behandlet av NSKF. Foto: Morten Vang.

*De to første godkjente funnene av gulbeinmåke *Larus michahellis* i Norge ble begge gjort på Gismerøya i Mandal (VA) i 2003. Begge funnene gjelder 1K-fugler tidlig på høsten. Bildet t.v. viser fuglen fra 1.-7.9, og bildet t.h. fuglen fra 30.-31.7. Legg spesielt merke til tegninger i vinge, stjert og hode som er viktig for å skille ut denne arten. Begge foto: Inge Flesjø.*

*Ismåken *Pagophila eburnea* som gjestet Bømlo (HO) 4.-6. mars 2003 er blant de sørligste funnene av arten i Norge. I likhet med de fleste andre ismåker påtruffet på det norske fastlandet var fuglen i første vinterdrakt. Foto: Kjell Ruud Mjøltnes.*

Nordland 4-8.3.1997; det eneste som ikke stammer fra Varangerhalvøya i Finnmark. Mye har vært sagt og skrevet om kumlienimåker de siste årene, og det er under debatt om dette er en underart eller en hybridpopulasjon mellom grønlandsmåke og eskimomåke. For mer om identifikasjonen av denne måkeformen, se hjemmesiden til AERC der et omfattende bildegalleri finnes. Ellers er Howell & Mactavish (2003), Garner *et al.* (2000) og Millington (2005) å anbefale.

Ismåke *Pagophila eburnea* (66/68 - 1) utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder

- 1992 NORDLAND: 3K+ Nusfjord/Nappstraumen, Flakstad 16.3* (F) (F.Nygård).
 2001 SØR-TRØNDELAGE: 1K+ Inntian, Frøya 18.12 (*R.Haugen, S.Johnsen).
 2003 HORDALAND: 2K Andal, Bømlo 4.-6.3* (F) (*J.Kjærandsen, F.Falkenberg m.fl.).

(Arktisk Kanada, Grønland, Svalbard og øyer i arktisk Russland). Funnmaterialet for denne arten både her til lands og i Sverige (SOF 2003) kan tyde på at arten var vanligere før i tiden. Hordalandsfuglen som holdt seg et par dager var derfor et veldig populært innslag i det vestlandske vintermørket.

Hvitvingesvarterterne *Chlidonias leucopterus* (34/36 - 3)

- 1996 SØR-TRØNDELAGE: 3K Bjugnholmen, Bjugn 27.-28.5* (F) (*M.Nilsen, J.T.Nilsen, H.E.Ring).
 2001 VEST-AGDER: 2 3K+ Hauglitjern og Kråkenesvann, Farsund 23.-26.6* (V) (T.Torsteinsen m.fl.).
 2003 ROGALAND: 2K Orreosen og Horpestadosen, Klepp 1.8* (F) (*K.R.Mjølshes m.fl.). SØR-TRØNDELAGE: 3K+ Slettestjønna, Rennebu 24.-25.5* (F) (*Ø.Aas, R.Aas m.fl.). NORDLAND: Ad. Prestegården, Tjøtta, Alstahaug 11.6* (F) (P.Shimmings).

(Sørøst-Europa og sentrale Asia; overvintrer i Afrika, Sørøst-Asia og Oceania). Funnet i Orrevannet er bare det femte fra Jæren. Flere observasjoner herfra de senere år har dessverre aldri blitt fulgt av en beskrivelse til NSKF.

De to funnene fra Sør-Trøndelag er nummer seks og syv for Trøndelagsfylkene og sammen med hele fem funn fra Nordland og to eldre Finnmarksfunn plasserer de bemerkelsesverdige nok nær halvparten av den norske funnmassen nord for Dovre. De to voksne fuglene på Lista i juni 2001 er det andre funnet i landet av mer enn en fugl og fører totalsummen dette året opp i tre funn med rekordhøye fire individ.

Hvitkinnsvarterterne *Chlidonias hybridus* (7 - 1)

- 2003 ROGALAND: Ad. Horpestadvannet, Klepp 3.-5.6* (F) (*M.Kersbergen, K.R.Mjølshes m.fl.).

(Sør-Europa, Asia, Australia og Sør-Afrika; Europeiske fugler overvintrer i Afrika). Det andre funnet i Rogaland og andre gang Horpestadvatnet har besøk av arten. Fuglen som ble oppdaget på Hodne, Klepp i 1999 ble nemlig sist sett i dette vannet som til nå har huset minst åtte ternearter.

Mongolturteldue *Streptopelia orientalis* (4 - 1)

- 2003 NORDLAND: 1K Spildra, Meløy 21.11-31.12* (F) (*T.Johansen, *H.Johansen, *J.I.Sandberg, Ø.Birkelund, W.Kilvik).

(Sørlige Asia fra Ural til Japan; overvintrer i India og Sørøst-Asia). Fuglen ble funnet utmattet og tatt i forvaring. Bilder fra det midlertidige fangenskapet ser ut til å vise at dua tilhører underarten *meena*. Denne underarten er bare registrert en gang tidligere i Norge, da en fugl ble skutt i Hordaland i november 1903. Arten kan være ytterst vanskelig å skille fra turteldue *Streptopelia turtur*. Har man først artsbestemt ei mongolturteldue korrekt kan underartsbestemmelsen by på ytterligere problemer. Interesserte anbefales å lese Hirschfeld (1992) og Jännes (1995) samt omtaler av nyere funn av mongolturtelduer fra de Britiske øyer (Bishop & Gray 2002) og (Money 2004).

Bieter *Merops apiaster* (56/107 - 4)

- 2000 ROGALAND: 2K+ Reve, Klepp 17.6 (*H.Løvbrekke, M.Dagsland m.fl.).

- 2002 OSLO OG AKERSHUS: Minst 3 1K+ Rælingen kirke, Rælingen 28.9 (K.Eie).
- 2003 ØSTFOLD: 2K+ Tisler, Hvaler 8.7 (*T. Fredriksen, T.Strøm).
VEST-AGDER: 2K+ Flekkerøya, Kristiansand 6.6 (P.Knutson).
NORDLAND: 2K+ Tjøtta, Alstahaug 22.-29.7* (F) (*T.H.Carlsen, P.Shimmings, L. Hatten m.fl.).
FINNMARK: 2K+ Krampenes, Vadsø 9.6* (F) (*K.S.Horn, K.R.Mjølunes, O. Djøseland m.fl.).
- 2001 ROGALAND: 2K+ Revtingen, Klepp 7.-9.8 * (F) (*G.Kristensen m.fl.)
- 2003 TELEMARK: 2K+ Jomfruland, Kragerø 17.4* (F) (*B.Kjellemyr, E.Edvardsen, J.H. Magnussen, R.Solvang).
AUST-AGDER: 1K+ Justøya, Lillesand 24.11* (F) (E.S.Nilsen).
ROGALAND: 2K+ Staraberget, Utsira 25.-26.6* (F) (*K.R.Mjølunes, *O.Djøseland m.fl.). 1K+ Utsira, Utsira 7.10.-4.11* (F) (*G.Mobakken m.fl.).

(Sør-Europa, Sørvest-Asia og Nordvest-Afrika; overvintret i Afrika). En forekomst på samme nivå som de senere årene. Arten virker å ekspandere nord- og vestover samtidig som den øker i antall, og den er ikke lenger den eksklusive sjeldenheten den en gang var. Funnet fra 2002 er særdeles spennende. Det indikerer vel kanskje en hekking på norsk jord? På tross av artens nylige hekkinger i England og i Danmark må arten fremdeles karakteriseres som sør-europeisk. De nordlige funnene i Norge sier litt om artens trekkiver og ofte omtalte «rastløshet».

Blåråke *Coracias garrulus* (39/41 - 1)

- 2003 SØR-TRØNDELAGE: 1K+ Sandmoen, Trondheim 12.9 (M.Vang).

(Sør- og Øst-Europa, Vest-Asia og Nordvest-Afrika; overvintret i Afrika). At sjeldne fugler ikke alltid oppdages som et resultat av målretta satsning på en god trekklokalitet illustreres godt av dette funnet. Fuglen ble oppdaget i fra bil i fart midt på et industriområde. Dessverre fløy den vekk og forsvant like etterpå. Sist arten ble sett i Norge var på Røst i september 2001, men for å finne forrige «tilgjengelige» fugl må vi tilbake til 1997 og Farsund. Arten er i kraftige tilbakegang i Europa (Hagemeijer & Blair 1997). Sverige hadde et junifunn i 2003 (Strid 2004), ellers glimret arten med sitt fravær i de fleste nabolandene våre dette året.

Dverglerke *Calandrella brachydactyla*

(62/66 - 4)

- 1996 VEST-AGDER: 1K Jåbekk, Mandal 8.-9.9 (*M.Helberg, D.Drangslund m.fl.).

(Sørlige Eurasia; europeiske populasjoner overvintret i Nord-Afrika). En typisk forekomst med tanke på antall funn og den geografiske spredningen. Aprilfunnet fra Jomfruland er imidlertid det tidligste noensinne mens novemberfunnet fra Lillesand er det nest seneste etter ett funn fra Jæren 30.11-1.12.1991. Med to nye funn fra Utsira befester øya sin posisjon som Norges beste lokalitet for dverglerke. På holmen er 33 dverglerker registrert, nøyaktig halvparten av den norske funnmassen. Fuglen på Utsira høsten 2003 sprenger to rekorder, det er den seneste på øya gjennom tidene samtidig som det også er den som har tilbrakt flest dager der (Tveit *et al.* 2004).

Amursvale *Hirundo daurica* (23 - 5)

- 2003 TELEMARK: 2K+ Jomfruland, Kragerø 18.5 (*E.Edvardsen, F.Haga, O.Nordsteien).
ROGALAND: 2K+ Nordvik, Utsira 17.5 (*F.Steinkjellå, E.Sande).
SØR-TRØNDELAGE: 2K+ Titran, Frøya 24.5 (*E.Sæter, *T.Haugskott).
NORDLAND: Ad. Remmå, Nesna 2.6* (F) (*A.I.Olsen, C.Olsen).
FINNMARK: Ad. Tverrelvdalen, Alta 15.5* (F) (A.Østlyngen m.fl.).

(Rundt Middelhavet og øst til Kazakstan og Kashmir (*rufula*); samt store deler av Asia og Afrika; overvintret stort sett i Afrika og på det indiske subkontinent). Nok en søreuropeer med trekkiver, og nok en art som viste en rekordartet forekomst i 2003. Nesten halvparten av de norske funnene stammer fra dette årtusenet. Dette markerte oppsvinget kan ikke bare forklares med økt observatøraktivitet selv om det selvsagt spiller inn på funnfrekvensen. Britene opplevde nok et godt år for arten med 40 funn (Rogers *et*

Mongolturteldue Streptopelia orientalis fra Meløy (NO) 21. november 2003 og ut året. Dette er andre funn av underarten meena og femte funn av mongolturteldue i Norge. Fuglen ble funnet utmattet og tatt i forvaring hos en duerøker gjennom vinteren. Foto: Øystein Birkelund.

En av to dverglerker Calandrella brachydactyla fra Utsira (RO) i 2003. Fuglen holdt seg på øya i store deler av oktober og inn i november måned. Foto: Vegard Bunes.

Sør-Trøndelags første sibirpiplerke Anthus hodgsoni ble ringmerket på Titran, Frøya (ST) 27. september 2003. Arten har gjerne kryptisk atferd under trekket. Denne fuglen ble først kun sett glimtvis i en hage, og ble derfor innfanget for sikker identifikasjon og dokumentasjon. Foto: Kjetil Aa. Solbakken.

En omdiskutert piplerke som etter hvert fikk endelig status som markpiplerke Anthus campestris. Fuglen holdt seg på en stubbåker og sandstrand i Tarevika, Karmøy (RO) store deler av november 2003. Foto: Rune Voie.

al. 2004) mens forekomsten i både Danmark og Sverige var rekordartet (bl.a. Strid 2004). Funnet i Alta er for øvrig det andre i Finnmark.

Vannpiplerke *Anthus spinoletta* (5 - 17)

- 2003 ØSTFOLD: 1K+ Årefjorden, Rygge 30.12* (F) (A.Hansen m.fl.).
 VESTFOLD: 1K+ Mølen, Larvik 8.-19.11* (F) (*R.Olsen, P.Gylseth, O.Skimmeland m.fl.). 1K+ rm. Moutmarka, Tjøme 11.11-31.12* (F) (A.Hangård m.fl.). 1K+ Moutmarka, Tjøme 14.11-31.12* (F) (*F.Kræmer, A.Hangård, C.Tiller m.fl.). 1K+ Eftang, Larvik 29.11 (H.Heggland). 1K+ Hvasser syd, Tjøme 20.-31.12* (F) (*A.Hangård, S.Eide m.fl.).
 TELEMAR: 1K+ Stråholmen, Kragerø 7.-8, 14. og 16.11* (F) (*J.H.Magnussen, B.Kjellemyr, E.Edwardsen, Ø.W.Johannesen, O.Nordsteien).
 VEST-AGDER: 1K+ Sevika, Lista fyr, Farsund 8.-11.11* (F) (*G.Gundersen, I.Melhus m.fl.). 1K+ Gjestehavna, Kvadraturen, Kristiansand 20.11 (*Ø.Fjeldsgård, P.Knutson). 2 1K+ Nordhasselsanden, Farsund 23.11- ut året* (F) (*T.B.Vestøl, *E.S.Nilsen, G.Gundersen m.fl.). 2 ind. 28.11-20.12* (F). 1K+ Stavestø, Farsund 7.12 og ut året* (F) (*J.M.Abrahamsen, G.Gundersen, V.Bunes m.fl.). 2 ind. samme sted 28.12. 2 1K+ Nesheimsanden, Farsund 22.11 – ut året* (F) (*T.W.Andersen, *E.Ween, G.Gundersen m.fl.). 2 ind kun 23.11. 1K+ Stavestø, Farsund 28.12* (F) (J.M.Abrahamsen).
 ROGALAND: 1K+ Skeie, Hå 12.11* (F) (*M.Eggen, M.Kersbergen m.fl.). 1K+ Bøstranda, Randaberg 14.-15.11* (F) (*K.R.Mjølshnes m.fl.). 1K+ Revtingen, Klepp 3.12* (F) (F.Kræmer). 1K+ Sørneset og Revtingen, Klepp 12.-21.12* (F) (K.R.Mjølshnes).

(Fjellområder i Europa og Asia, overvintrer i lavlandet fra Danmark og Sverige til Middelhavet). Årets forekomst gir mer enn en firedobling av den tidligere totalen. Før 2002 var det kun gjort to funn av denne arten her til lands. Økt fokus fra ornitologer er nok noe av forklaringen på den eksplosive økningen, men arten utvider også sitt overvintringsområde nordover. En lignende utvikling har også blitt registrert i

våre naboland det siste tiåret. Det totale antall fugler involvert i årets forekomst er vanskelig å vurdere, særlig på Lista hvor det var en viss bevegelse mellom de forskjellige lokalitetene. En av fuglene på Nesheimsanden 23. november er antatt å være ett av de to individene som holdt seg på Nordhasselsanden fra 28. november og ut året. Likeledes er en av fuglene fra Stavestø 28. desember antatt å være identisk med fuglen fra Sevika 8.-11.november. De to funnene fra Revtingen/Sørneset er ut fra bilder vurdert å være forskjellige individer. Funnet fra Rygge er første funn i Østfold.

Markpiplerke *Anthus campestris*

(39/42 til 43 - 1)

- 2002 OSLO OG AKERSHUS: 2K+ Kollerudvika, Hemnes, Aurskog-Høland 14.6 (I.Hafstad).
 2003 ROGALAND: 1K Tarevika, Karmøy 1.-21.11* (F) (J.K.Ness m.fl.).

(Vest-Europa nord til Danmark og Sør-Sverige, østover til Mongolia. Fugler fra Vest-Palæarktis overvintrer i Sahelsoenen i Afrika og Saudi-Arabia). Etter hvert en meget sjelden art i Norge. Arten er spådd å forsvinne som hekkefugl i Halland i Sverige. Den skånske bestanden er imidlertid litt større og kan være mer livskraftig (Strid 2004). Fuglen fra Hemnes er kanskje naturlig å se i sammenheng med den svenske hekkebestanden, eller i alle fall med nokså nære sørligere bestander. Fuglen fra Karmøy derimot mer enn antyder et langt østligere opphav med sin ekstremt sene dato.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi* (10 - 1)

- 2002 NORDLAND: 1K+ Husøy, Træna 26.9 (T.Kolaas).
 2003 ROGALAND: 1K+ rm. Hovland, Utsira 4.-7.10* (F) (*B.Nyberg, B.Fuldseth, A.Hangård m.fl.).

(Nordlige Russland fra Pechora-elven og østover i et smalt belte på grensen mellom tundra og taiga. Overvintrer på Filippinene, Borneo og Sulawesi). Med nok et funn fra 2002 kommer totalen fra dette rekordåret opp i fire funn. Tredjefunnet fra Utsira kan nok sees i sammenheng med at alle de tre britiske funnene i 2003 stammer fra

Shetland i oktober. Øygruppen kan nå skilte med imponerende 50 funn av arten (Rogers *et al.* 2003 & 2004).

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni* (42/43 - 4)

- 2000 HORDALAND: 1K+ Fedje, Fedje 29.9 (*T.B.Vestøl, J.E.Berglihn).
- 2003 ROGALAND: 1K+ Utsira, Utsira 16.10* (V) (*V.Bunes, *Ø.Hagen m.fl.).
MØRE OG ROMSDAL: 1K+ Ona, Sandøy 9.-10.10 (*F.Grønningsæter, T.Hansen).
SØR-TRØNDELAG: 1K+ rm. Titran, Frøya 26.-27.9* (F) (*T.R.Østerås, K.Aa.Solbakken m.fl.). 1K+ Titran, Frøya 4.-5.10 (*T.A.Olsen, *T.Sørhuus, K.Aa.Solbakken m.fl.).

(Nordøst-Russland til Sentral- og Øst-Asia; overvintre i Sør-Asia). Antall funn i 2003 var nesten på høyde med rekordåret 2001 da fem individer ble notert. De to fuglene på Titran er de to første i Sør-Trøndelag og sammen med de andre funnene i oversikten nok en påminnelse på alt vi nordmenn har gått glipp av gjennom årene.

Sitronerle *Motacilla citreola* (64/67 - 5)

- 2002 ROGALAND: 1K Hålandsvatnet, Randaberg 16.9 (G.Kristensen).
- 2003 TELEMAR: Ad. ♂ Jomfruland, Kragerø 18.5* (F) (*F.Haga, E.Edwardsen m.fl.).
ROGALAND: 1K Kvalbeingården, Hå 30.9 (K.R.Mjølunes). 1K Vik, Klepp 1.11-12.12* (F) (*K.R.Mjølunes, E.Ween m.fl.).
NORD-TRØNDELAG: 1K Madsøya, Leka 6.10 (*T.Kolaas, M.Mørkved).
NORDLAND: 1K Røstlandet, Røst 30.9-1.10* (F) (M.Eggen).

(Nordøst- og Øst-Europa, Vestsibir, Vest- og Sentral-Asia. Overvintre i Sør- og Sørøst-Asia). Med Randabergsfuglen fra 2002 kommer den rekordhøye funntotalen dette året opp i syv. Fem funn i 2003 er også langt over normalen. Rogaland står for litt over en tredjedel av de norske funnene, Utsira har 15 funn til nå (Tveit *et al.* 2004), dog peker tre funn fra Jæren i det ovenstående materialet ut en ny trend som kan tjene til oppmuntring for sjeldenhetsjegere som vegrer seg mot å isolere seg på en forblåst holme om høsten. Funnet fra Vik og omegn i november/

desember representerte en sjelden «longstayer», oppholdet dens var dessuten en unik pedagogisk mulighet, da den svært vokale erla tilbrakte store deler av tida sammen med opptil to grå gulerler *M. flava* av antatt østlig opphav. Funnet er for øvrig det nest seneste noensinne, bare slått av en fugl på Eftang i Vestfold 18.12.1983. Som en kuriositet kan det nevnes at fuglen på Vik ved en anledning ble hørt ytre lyder som til forveksling var svært like linerle *M. alba*. Sitronerle fra Nord-Trøndelag var det andre fra Trøndelagsfylkene, sist arten ble sett her var i april 1985. Funnet fra Røst er det tredje høstfunnet fra øya på like mange år.

Linerle *Motacilla alba*

Individer som viste karakterer til underarten *personata* (0 - 1)

- 2003 VEST-AGDER: 1K ♂ Nesheimsanden og Nordhasselsanden, Farsund 15.11 og ut året* (F) (*G.Gundersen, *M.Eggen m.fl.).

(Sentral-Asia). Ny underart for landet. Underarten er av enkelte betraktet som en egen art. Alstrøm & Mild (2003) drøfter de ni underartene i linerlekomplekset opp mot ulike artskriterier og har i hvert fall inntil videre valgt å kalle *personata* i likhet med de åtte andre «formene» for underarter av linerle. De åpner imidlertid for muligheten av å splitte arten i to, der *personata* i så fall vil tilhøre en egen østlig art. Funnet på Lista var det første av underarten i Europa og har medført at AERC-TAC, som er den europeiske taksonomiske komité, fremprioriterer behandlingen av linerlekomplekset. Denne rariteten og den generelle influksen av sjeldenheter til landet på denne tida er nærmere omtalt av Eggen (2003 & 2004b). Fuglen er i tillegg avbildet i flere utenlandske tidsskrifter.

Sørnattergal *Luscinia megarhynchos* (30 - 1)

- 2003 ROGALAND: 2K+ rm. Merkeskogen, Utsira 22.5* (F) (A.Grimbsby m.fl.).

(Sør- og Mellom-Europa vest til England, Asia; overvintre i Afrika). Dette er det fjortende funnet på Utsira. Norges nest beste lokalitet for arten, Akerøya, har til sammenlikning bare tre funn. Lista som vanligvis scorer høyt på sørlige arter

og som i tillegg har hatt fast ringmerking på våren i en årrekke, har overraskende nok bare to funn av arten, hvorav bare det siste (i 1999) stammer fra fyrområdet. I Danmark gjøres de fleste funn på den jyllandske vestkyst (Klein *et al.* 2003) noe som passer bra med tanke på Utsiras sterke funnstatistikk, men dårligere med tanke på den svake forekomsten på Lista. Slutningen må bli at for kryptiske spurvefugler er det isolerte øyer som gjelder.

Svartstrupe *Saxicola torquata*

Individer som viste karakterer til underartsgruppen *mauralstejnegeri* (33/34 - 3)

- 2001 ROGALAND: 2 1K+ Utsira, Utsira 10.10 (*J.R.Asbjørnsen, G.Mobakken m.fl.).
- 2003 TELEMARK: 1K Nærum, Gjerpensdalen, Skien 19.10 (*J.H.Magnussen, B.Kjellemyr, K.Myrland, E.Reiersen).
- ROGALAND: 2K+ ♂ Austrheim, Utsira 30.9* (F+V) (*M.Dagsland, C.Tiller, M.Kersbergen m.fl.). 1K+ ♀-farget Røvær, Haugesund 9.10* (F) (F.M.Jacobsen).

(Mesteparten av Russland fra Kvitsjøen til Stillehavet. Overvintre i Sørøst-Asia, nordlige India og vestover til Den arabiske halvøy). Med to nye funn fra Utsira kan øya skilte med 19 funn av underarten, eller 56% av hele den norske funnmassen (Tveit *et al.* 2004). Fuglen i Telemark var den tredje i fylket, men likefullt et veldig sjeldent inlandsfunn. I den senere tid er det kommet for dagen at vårfugler av underartsgruppen *mauralstejnegeri* kan være vanskeligere å skille fra kontinentale svartstruper enn tidligere antatt (Rogers *et al.* 2003). NSKF vil trolig etter hvert revurdere alle norske vårfunn av underarten. Observatører anmodes herved til å sende inn eldre bilder av østlige svartstruper fra våren, samt å sørge for å sikre ekstra god dokumentasjon ved fremtidige vårfunn av underarten. Anbefalt lesning er Urquhart & Bowley (2002).

Svartstrupesteinskvtett *Oenanthe pleschanka* (9 - 1)

- 2003 VEST-AGDER: 1K ♂ Sangvik, Søgne 9.-11.11* (F) (*O.Kindberg, R.Tømmerstø m.fl.).

(Sørøst-Europa og sørlige Sentral-Asia; overvintre i Øst-Afrika). Fjerde året på rad med funn av arten i Vest-Agder. I Sverige ble hele fem individ notert sent på høsten, hvilket var rekord (Cederroth 2004).

Ørkensteinskvtett *Oenanthe deserti* (11 - 3)

- 2003 VEST-AGDER: 1K ♂ Sjøsandene, Mandal 16.-28.11* (F) (*O.Aa.Brattfjord, B.Gundersen, I.Ådnebergli, F.Brattfjord m.fl.).
- ROGALAND: 1K ♂ Håtangen, Hå 10.-15.11* (F) (*K.R.Mjølshes, E.Mjaaland m.fl.).
- 1K ♂ Solastrand, Sola 15.11* (V) (*O.Bryne, G.Kristensen, M.Dagsland m.fl.).

(Nord-Afrika, Nordvest-Arabia og østover til Mongolia; overvintre i Sahara, Arabia og Pakistan). Tre ørkensteinskvtetter på Sørvestlandet i løpet av ei uke må sees i sammenheng med en nokså kraftig influks til Nordvest-Europa i november. Storbritannia hadde ni funn, hvorav åtte mellom 9. og 27. november (Rogers *et al.* 2004). I Sverige der man opplevde en influks av både isabellasteinskvtett *O. isabellina* og svartstrupesteinskvtett *O. pleschanka* sent på høsten, ble bare en ørkensteinskvtett notert. Men merk datoen, 9.11 (Cederroth 2004). Åtte av de norske funnene av ørkensteinskvtett er gjort i Rogaland. De velkjente Jærstrendene der to av årets funn stammer fra, har huset ytterligere to ørkensteinskvtetter opp gjennom tidene, deriblant landets første i desember 1984.

Brunkinnskogtrost *Catharus ustulatus* (4 - 0)

- 1999 ROGALAND: 1K Utsira, Utsira 12.-15.10* (F) (*M.Sande, Ø.B.Nilsen, G.Mobakken m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintre i Mellom-Amerika og nordlige Sør-Amerika). Det siste av en bemerkelsesverdig rekke funn av arten på Utsira på tampen av nittitallet. Samtlige fire norske funn stammer fra denne øya. Se nærmere omtale i Tveit *et al.* (2004).

Bruntrost *Turdus naumanni* (10 - 1)

Individer som viste karakterer til underarten *naumanni*:

Denne velkjente linerlen *Motacilla alba* representerer det første funnet av underarten *personata* i Nord Europa. Fuglen overvintret på Listastrendene i Farsund (VA) og fikk etter hvert stor oppmerksomhet langt utenfor landets grenser. Foto: Gunnar Gundersen.

1997 ROGALAND: 1K+ Utsira, Utsira 10.10
(*H.Kvam, K.Aa.Solbakken, E.Thesen, A.
Amundsen, R.Solvang, K.R.Mjølshnes m.fl.).

(Sentral- og Øst-Sibir, i et belte sør for *T. n. eunomus*; overvintret stort sett i Kina). Første funn på Utsira. Alle fire norske funn av underarten *naumanni*, eller «rødflekktrøst», ble gjort i perioden 25.11.1996 - 11.4.1998. Fuglen fra Utsira er den tredje i denne oppsøkningsvekkende funnrekken. Det eneste svenske funnet er nå underkjent etter revurdering.

Taigatrost *Turdus ruficollis* (19 - 2)

Individer som viste karakterer til underarten svartstrupetrost *T. r. atrogularis*

2003 VEST-AGDER: 1K ♂ Sangvik, Søgne 23.11
(*S.Flottorp, Ø.Fjeldsgård, H.K.Fjeldsgård).
NORDLAND: 1K+ ♂ Tjøtta, Alstahaug 8.10
(P.Shimmings).

(Sentral-Asia, overvintret i nordlige India og Kina). Nordlandsfuglen var den første i landsdelen, det desiderte nordligste funnet fra før stammer fra Steinkjer i Nord-Trøndelag i 1886. Etter at alle funnene av den rødstrupete underarten *ruficollis* var gjenstand for ny vurdering under den forrige revurderingsrunden, fant NSKF at ingen av disse lenger kunne aksepteres (Mjøs 2002). Alle de 21 norske funnene av taigatrost er således av den svartstrupete underarten *atrogularis*. Sverige har i likhet med Finland 26 funn av arten. Kun ett av de svenske funnene dreier seg om den rødstrupete underarten. I Finland er situasjonen litt mer komplisert da flere av fuglene ikke er underartsbestemt (SOF 2003, Cederroth 2004).

Starrsanger *Locustella certhiola* (7 - 1)

2003 ROGALAND: 1K+ rm. Hovland, Utsira
30.9* (F) (*E.Mjaaland, G.Kristensen, M.
Dagsland m.fl.).

(Store deler av Asia; overvintrer i Sørøst-Asia). Femte funn på Utsira, under ett år siden sist arten gjestet øya. Foruten de fem funnene fra Utsira som alle er oppdaget i perioden 28.9 til 9.10, er arten sett på Ørsta, Møre og Romsdal 15.9.1988, Slevdalsvannet, Vest-Agder 14.-15.9.1992 og på Sklinna i Nord-Trøndelag 27.-28.9.1995. Starrsanger er en stor raritet i Europa, arten er for eksempel enda ikke påtruffet i verken Sverige eller Danmark. At Storbritannia likevel har 28 funn av arten, hvorav de fleste er gjort på Shetland, er kanskje ikke så overraskende når man ser på øygruppens imponerende funnrekke av de fleste sibirske sjeldenheter. Ringmerkingsplassen Castricum i Nederland har fire funn, for øvrig hele landets funnmasse (van der Vliet *et al.* 2004).

Stripesanger *Locustella lanceolata* (6 - 1)

2003 HORDALAND: 1K+ rm. Stormark, Fedje 15.10* (F) (*F.Falkenberg, M.Fredriksen, T.Lislevand, J.Djupvik).

(Belte sentralt gjennom Eurasia fra Finland til Nord-Japan; overvintrer i Sørøst-Asia). Første funnet av denne særdeles krypende sangeren i Hordaland og samtidig landets første skikkelige feltobservasjon. Fuglen ble oppdaget, sikkert artsbestemt og fotografert i felt, men den ble senere også innfanget og ringmerket. Arten hekker tallrikt ikke langt øst fra oss, blant annet ble fem syngende hanner registrert i Finland sommeren 2003 (Luoto *et al.* 2004). Tross artens ekstremt krypende oppførsel er den observert minst 80 ganger på Shetland (Rogers *et al.* 2004). Det er derfor besnærende å tenke hvor mange stripesangere som trolig ikke blir oppdaget i vårt langstrakte land.

Sumpsanger *Locustella luscinioides* (14 - 1)

1997 ROGALAND: 2K+ ♂ Frøylandsvannet, Time 15.-21.6 (E.Ween, P.Vasseng, K.Moe).
2001 ROGALAND: 2K+ ♂ Ergavannet, Klepp 21.6-13.7 (E.Ween m.fl.).
2003 ROGALAND: 2K+ ♂ Vasshus, Klepp 17.5.-3.7 *(F) (*E.Ween, E.Mjåland m.fl.).

(Europa nord til Danmark, Nordvest-Afrika; overvintrer tropisk Afrika). Med disse observasjonene av syngende hanner fra forskjellige

sivområder på Jæren troner Rogaland øverst på «sumpsanger-toppen» med syv syngende hanner. Vest-Agder ligger imidlertid ikke langt etter med fem funn av arten. En syngende hann på Karmøy i 1999 er dessverre ennå ikke innrapportert til NSKF. I Sverige ble 35 syngende hanner registrert i 2003, det høyeste antallet noensinne (Strid 2004).

Elvesanger *Locustella fluviatilis* (67 - 2)

2002 HEDMARK: 2K+ ♂ rm. Åsta øst, Åmot 26.5-6.6* (F) (A.Mæhlen).
2003 HEDMARK: 2K+ ♂ Melåsbrua, Melåsberget, Elverum 20.-23.6* (F) (E.Østby).
OSLO OG AKERSHUS: 2K+ ♂ Tuentangen, Nordre Øyeren, Fet og Sørumsneset, Skedsmo 15.-24.7 (*E.Hobøl, T.Aspelund, P.Gylseth m.fl.).

(Sentral- og Øst-Europa og Vest- til Sentral-Asia; overvintrer i Sørøst-Afrika). Funnet fra Hedmark i 2002 bringer totalen for dette året opp i syv individer.

Busksanger *Acrocephalus dumetorum* (44 - 3)

2002 VEST-AGDER: 2K+ ♂ rm. Lista fyr, Farsund 7.6* (F) (*T.Olsen, T.O.Hansen).
2003 VESTFOLD: 2K+ ♂ Glenne, Tjøme 30.6-1.7* (F) (J.Stenersen m.fl.).
VEST-AGDER: 1K rm. Sangvik, Søgne 2.10* (F) (*T.Syvertsen, Ø.Fjeldsgård m.fl.).
NORDLAND: 1K+ Røstlandet, Røst 21.9* (F) (*K.R.Mjølshnes, O.Djøseland, M.Eggen m.fl.).

(Eurasia østover fra Finland, overvintrer i India og Sri Lanka). Observasjonen fører antall funn i 2002 opp i syv. Dette er det høyeste antallet gjennom tidene. Røstfuglen er den første busksangeren i Nord-Norge og den første rene feltobservasjonen av en ikke-syngende fugl. Selv om over tre fjerdedeler av de norske funnene gjelder syngende hanner i juni/juli er ikke høstfunn like uvanlige i Norge som de er i Sverige. Der stammer under 10 av totalt nesten 1000 observasjoner fra høstmånedene september/oktober (SOF 2003 & Strid 2004). På De britiske øyene er dette mønsteret omvendt, der er høstfunn langt vanligere enn vårfunn. Sverige hadde for øvrig

en rekordartet forekomst av busksangere i 2003. Totalsummen som ikke omfatter pullus stoppet på 73 individer (Strid 2004).

Åkersanger *Acrocephalus agricola* (14 - 0)

2001 VEST-AGDER: 1K rm. Slevdalsvannet, Farsund 18.9* (F) (N.H.Lorentzen).

(Svartehavet til Sørvest-Sibir; overvintrer i India). Det niende funnet fra Lista. Samtlige åkersangere i Norge bortsett fra fuglen på Hornøya i Finnmark i juli 1999 er funnet tilfeldig hengende i et mistnett. Halvparten av de norske funnene er gjort i september.

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus*

(59/60 - 1)

1991 ROGALAND: 2K+ ♂ Lille Stokkavann, Stavanger 2.-5.6 (E.Ween).

1997 ROGALAND: 2K+ ♂ Søylandsdsvannet, Hå 11.-21.6 (*E.Ween, E.Mjaaland m.fl.).

2002 HEDMARK: 2K+ ♂ rm. Gjesåssjøen, Åsnes 15.-20.6* (F) (*E.Østby, S.Østby).

ROGALAND: 2K+ ♂ Nese, Klepp 24.5-11.6* (V) (*G.Kristensen, K.R.Mjøltnes m.fl.).

SØR-TRØNDELAG: 1K ♂ rm. Nes, Bjugn 9.9* (F) (*H.E.Ring, M.Venås m.fl.).

2003 ROGALAND: 2K+ ♂ Alvevannet, Klepp 17.-29.6 (E.Ween m.fl.).

(Europa nord til Midt-Sverige, Sørvest- og Øst-Asia samt Nord-Afrika; overvintrer i Afrika). Ny art for Sør-Trøndelag. Med tre nye funn fra 2002 er totalen dette året kommet opp i ni funn som er den klart høyeste noteringen for ett år. Ungfuglen fra Bjugn — som ble fanget tilfeldig i et mistnett — er den andre sikre ungfuglen i Norge. Funnet er samtidig det nordligste og seneste noensinne. Ett funn fra 2003 er beskjedent, men vi skal ikke lengre tilbake enn til 2001 for å finne et år helt uten funn. Sverige hadde et normalt år for arten med tanke på antall observasjoner, men en oppsiktsvekkende stor andel av de 443 syngende hannene ble registrert i de østlige delene av Sverige. Tidligere har en majoritet av territoriene vært i de sørvestlige delene av Sverige (Strid 2004).

«Dvergspottesanger» *Hippolais caligata* (10 - 1)
2003 SØR-TRØNDELAG: 1K+ rm. Nes, Bjugn 11.9* (F) (*H.E.Ring, *M.Venås m.fl.).

(Nordvest-Russland og videre øst til Mongolia og sør til Iran, overvintrer i India). AERC har besluttet å splitte dvergspottesanger i to arter: tartarsanger *H. caligata* og ramasanger *H. rama* (De Smet 2003). I denne sammenheng vil NSKF ta alle funn av «dvergspottesanger» opp til ny vurdering. Fuglen fra Bjugn er bestemt til *caligata*, ergo tartarsanger, men for oversiktens skyld har vi valgt å liste funnet under «dvergspottesanger» inntil videre. Fuglen var den andre «dvergspottesangeren» i Trøndelag etter at en fugl ble ringmerket på Storfosna, Ørland 2.10.1994.

Rødstrupesanger *Sylvia cantillans* (54 - 3)

2003 ØSTFOLD: 2K+ ♂ Akerøya, Hvaler 4.5 (*M.Pettersen, T.A.Andersen).

ROGALAND: Ad. ♂ Karolinehagen, Utsira 1.-2.6* (F) (*Ø.Hagen, J.K.Ness m.fl.).

MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ Ona, Sandøy 7.9* (F) (F.Grønningsæter).

(Sør-Europa, Vest-Tyrkia og Nordvest-Afrika; overvintrer i Nord- og Vest-Afrika). Funn nummer 34 fra Utsira. Ytterligere 11 observasjoner kommer fra andre deler av Rogaland som således kan skilte med nær 80% av de norske funnene. Ikke siden førstefunnet for landet 14.5.1966 er arten påtruffet på Akerøya og i Østfold. Funnet på Ona var det sjette høstfunnet i landet og ny art for Møre og Romsdal. Den varslede gjennomgangen av alle norske funn med tanke på mulig underartsbestemming (Bunes & Solbakken 2004) er ikke fullført. Oppfordringen om innsendelse av upubliserede bilder av rødstrupesangere står ved lag.

Lappsanger *Phylloscopus borealis* (50/56 - 4) etter 1987

2003 FINNMARK: Ad. ♂ Myrstad, Sør-Varanger 29.6 (M.Günther). 2 ad. ♂ + ♀ Hesseng, Sør-Varanger 29.6-2.7 (M.Günther). Ad. ♂ Vinterveiskaret, Sør-Varanger 29.6-3.7 (M.Günther).

(Nordlige Fennoskandia øst til Alaska; overvintrer i Sørøst-Asia). Det er gledelig å registrere at

Ørkensteinskvetvett *Oenanthe deserti* fra Sjøsandene, Mandal (VA) 16.-28. november 2003. Fuglen var en av tre ørkensteinskvetvetter som gjestet Norge i løpet av november 2003. Foto: Ole Aa. Brattfjord.

Stripesanger *Locustella lanceolata* viser som regel en utpreget krypende atferd på trekklokaliteter. Denne fuglen fra Fedje (HO) 15. oktober 2003 lot seg imidlertid av fotografere før den ble fanget inn for sikker artsbestemming. Foto: Frode Falkenberg.

Med sju funn ble 2002 et rekordår for busksanger *Acrocephalus dumetorum* i Norge. Denne fuglen ble ringmerket på Lista fyr, Farsund (VA) 7. juni 2002. Legg merke til ansiktstegninger, ryggfarge og kort håndsvingfjærprosjeksjon som er med på å skille busksanger fra nært beslektede arter. Foto: Tor Oddvar Hansen.

Høsten 2003 vil nok av mange huskes for den sterke forekomsten av fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*. Denne fuglen ble ringmerket på Titran, Frøya, Sør-Trøndelag 11. oktober 2003. Foto: Kjetil Aa. Solbakken.

den gode rapporteringen fra artens kjerneområde i Sør-Varanger fortsetter. Arten er fortsatt å regne som en stor raritet overalt ellers i Norge, noe et nytt blankt år fra resten av landet understreker.

Østsanger *Phylloscopus trochiloides* (60/65 - 2)

- 2003 HEDMARK: 2K+ ♂ sy. Djupsjøen, Engerdal 11.-15.6* (L) (*K.Isaksen m.fl.).
ROGALAND: 2K+ ♂ Nes, Karmøy 30.5* (L) (J.K.Ness m.fl.).

(NØ-Europa og Asia; overvintrer i Pakistan, India og Indokina). Funnet i Hedmark er det femte av arten i fylket.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* (128 - 20)

- 2001 SØR-TRØNDELAGE: 1K+ Sula, Frøya 6.10 (*J.A.Auran, M.Myklebust, G.Rudolfsen).
2003 ROGALAND: 4 1K+ Utsira, Utsira 14.10* (F) (J.K.Ness m.fl.). 3 1K+ Reveskogen, Klepp 14.10 (*O.Bryne, *K.R.Mjølssnes m.fl.). 1K+ Brusand camping, Hå 14.10 (*E.Mjaaland, M.Kersbergen m.fl.). 1K+ Nærlandsparken, Hå 15.10 (*H.Hveding, M.Eggen). 1K+ Refsnes/Skeie flystripe, Hå 15.-17.10* (F) (*O.Bryne, K.R.Mjølssnes m. fl.). 1K+ Oгна, Hå 16.10 (K.R.Mjølssnes). 1K+ Merkeskogen, Utsira 17.10* (F) (*Ø. B.Nilsen, V.Bunes m.fl.). 1K+ Utsira, Utsira 26.10* (F) (*K.A. Jensen m.fl.). 1K+ Bjårvatnet, Hå 3.11 (*J. Grønning, R.Edvardsen).
MØRE OG ROMSDAL: 1K+ Ona, Sandøy 9.10* (F) (*F.Grønningsæter, T.Hansen).
SØR-TRØNDELAGE: 1K+ rm. Titran, Frøya 8.-9.10* (F) (*M.Myklebust, K.Aa. Solbakken, B.E.Solbakken, E.Sæter). 1K+ Titran, Frøya 10.10 (*T.A.Olsen, K.Aa. Solbakken). 1K+ rm. Titran, Frøya 11.-12.10* (F) (*K.Aa.Solbakken, B.E.Solbakken m.fl.). 1K+ rm. Titran, Frøya 11.-13.10* (F) (*E.Thesen, *A.Amundsen, K.Aa.Solbakken m.fl.). 1K+ Sula, Frøya 18.10 (E.Sæter).

(Sentral-, Øst- og Sør-Asia; overvintrer i Sørøst-Asia). Funnet fra Sula i 2001 er eneste rapporterte funn av arten dette året, observasjonen er for øvrig den andre i Sør-Trøndelag (Solbakken *et al.* 2003). Etter to magre år med kun nevnte

funn i 2001 og blankt i 2002, ble høsten 2003 endelig svært bra for denne populære sangeren som nærmest kan sies å være nedlesset med kjennetegn. Med et høytrykk plassert over de østlige delene av Skandinavia og Russland den andre uka av oktober var forholdene gode for østlige rariteter, og fuglekongesangerne lot seg ikke be to ganger. Serien av observasjoner og ringmerkede fugler på Titran er av observatørene bedømt å gjelde ulike individer, fire totalt. Arten er bare en gang tidligere blitt påtruffet på lokaliteten. Forekomsten på Utsira er antatt å gjelde minst 12 ulike individer (Tveit *et al.* 2004), men bare halvparten av disse har blitt innrapportert. Mest imponerende med høstens forekomst er at ikke mindre enn åtte fuglekongesangere ble funnet i felt på Jæren. Derav ble tre sett mer eller mindre samtidig spredt rundt omkring i Reveskogen 14.10. Disse er i funntotalen likevel regnet som tre ulike funn, akkurat som fire fugler på Utsira samme dag også teller som fire forskjellige funn. Totalt har Rogaland nå 89 funn av arten, en stor majoritet stammer selvsagt fra Utsira. Sverige fikk også sin del av influksen høsten 2003, 85 fugler ble rapportert. Denne totalen er den tredje beste gjennom tidene i Sverige (Strid 2004). I Norge er årets forekomst bare overgått av rekordåret 1999, da 27 fuglekongesangere ble sett.

Blekbrynsanger *Phylloscopus humei* (10/11 - 10)

- 2003 ROGALAND: 1K+ Hjemmet, Utsira 4.10 (A.Grimby m.fl.). 1K+ Reveskogen, Klepp 15.-18.10 (*O.Bryne, K.R.Mjølssnes m.fl.). 1K+ Herberg, Utsira 19.10* (V) (P.Gylseth m.fl.). 1K+ Kolnes, Sola 23.11* (F) (M.Eggen m.fl.).
MØRE OG ROMSDAL: 1K+ Ona, Sandøy 15.10 (*E.Grønningsæter, K. Schjølberg). 1K+ Ona, Sandøy 15.-16.10* (F) (*E.Grønningsæter, K.Schjølberg, F. Grønningsæter). 1K+ Ona, Sandøy 20.-21.10* (F) (*K.Schjølberg, E. Grønningsæter, K.B.Sunde).
SØR-TRØNDELAGE: 1K+ Kattem, Trondheim 4.11 (*T.Haugskott, E.Sæter m.fl.).
NORDLAND: 2 1K+ rm. Myken, Rødøy 10.-12.10* (F) (*T.Kolaas, *M.Mørkved).

(Sentral-Asia fra Altai til Nordvest-Himalaya; overvintrer hovedsakelig i Iran, Pakistan, Himalaya, India og Bangladesh). Forekomsten i 2003

er den desidert høyeste noen gang. Antall funn i Norge ble doblet i løpet av noen uker i oktober og november. Fuglene på Myken ble ikke sett sammen og betraktes som to separate funn. Nordland har nå tre funn av arten. Fuglen på Kattem i Trondheim tilbrakte store deler av dagen i hagen til en fuglekikker. I likhet med Nordland har Møre og Romsdal nå tre funn av blekbrynsanger. Alle funnene kom i løpet av en fem dagers periode midt i oktober og lokaliteten var Ona. De to funnene fra Utsira var de første for øya. De to fuglene på Jæren fører totalen fra området opp i fire funn av fem individer. Nok en påminnelse om at det ikke bare er på isolerte holmer og øyer ting skjer. Kolnesfunnet representerer i likhet med fuglen fra Hjemmet på Utsira nye ekstremumsdatoer for arten i landet. Rekordartet opptreden ble registrert i alle våre naboland. I Finland ble åtte individer sett, Sverige elleve, Danmark ni og på De britiske øyene ble 22 individer innrapportert, deriblant de første for Shetland (Cederroth 2004, Rogers *et al.* 2004). For en god oppsummering av artens historiske status samt identifikasjon anbefales Clement & Scott (1999).

Gransanger *Phylloscopus collybita*

Individer som viste karakterene til underarten *tristis* (4 - 0)

2002 SØR-TRØNDELAGE: 1K+ rm. Titran, Frøya 27.10* (F) (K.Aa.Solbakken m.fl.).

(Sentral-Asia, Nord-India og Bangladesh). Identifikasjon av gransanger av underarten *tristis* er en stor utfordring. Noen av observasjonene som gjøres kan dreie seg om *tristis*, men dette er en identifikasjonssproblematikk som ikke kan tas lettvtint. Hvilke kjennetegn som må beskrives, fra hvilke vinkler bilder av håndholdte fugler må tas, samt en kortfattet gjennomgang av generelle kjennetegn finnes i Jensen & Mjøs (1998) samt i Mjøs *et al.* (2001). Anbefalt litteratur er også Dean & Svensson (2005).

Brunsanger *Phylloscopus fuscatus* (17 - 2)

2003 ROGALAND: 1K+ Holmane, Hå 1.10* (F) (*K.R.Mjøsnes, O.Djøseland, H.Hveding, F.Kræmer m.fl.). 1K+ Reve OS, Klepp 24.10* (F) (*M.Kersbergen, O.Bryne).

(Sentral- og Nordøst- til Sør-Asia; overvintrer i Nord-India og Sørøst-Asia). Fuglen på Holmane var den første feltobservasjonen på fastlandet. Den var stasjonær i et begrenset område store deler av dagen og til tider svært vokal. Fuglen fra Reve OS ble ringmerket, men ble senere funnet død. Fra Rogaland foreligger det nå 12 funn. I tillegg er NSKF kjent med minst tre funn fra Rogaland som ennå ikke er innsendt. Med tanke på de siste årenes opptreden kan to fugler kalles normalt. Arten viste en sterk forekomst i våre naboland, deriblant ble rekordhøye ni individer registrert i Sverige (Cederroth 2004).

Eikesanger *Phylloscopus bonelli* (5 - 1)

2003 ROGALAND: 1K+ Eigerøy fyr, Egersund 15.-16.9* (F) (J.Grønning m.fl.).

(Sørvest- og Mellom-Europa, Nord-Afrika; overvintrer i nordvestre tropiske Afrika). Fuglen er dokumentert, men lar seg ikke skille fra furusanger på bildet. Artsbestemmelsen og godkjenningen er således utelukkende basert på lyd og beskrivelse av denne. Den varslede gjennomgangen av eldre funn av artskomplekset «bonellisanger» *P. bonelli/orientalis* er ennå ikke fullført.

Rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapilla* (52 - 1)

2003 VEST-AGDER: 1K ♂ Jåbekk, Mandal 18.-19.10* (F) (D.Drangslund m.fl.).

(Europa, Midtøsten, Nord-Afrika; overvintrer i Sør- og Vest-Europa samt Nordvest-Afrika). I Sverige har arten økt betydelig og kan trolig anses som en fast hekkefugl. På den svenske vestkysten nord for Skåne ble ni individer innrapportert i løpet av våren 2003, deriblant et antatt hekkefunn fra Halland. Kun ett funn i Norge virker derfor noe lavt, og en god dekning på øyene i Oslofjorden tidlig på våren ville trolig gitt flere. Årstotalen for hele Sverige endte for øvrig på minst 107 individer (Strid 2004).

Halsbåndfluesnapper *Ficedula albicollis* (8 - 0)

2002 BUSKERUD: 2K+ ♂ Sætre, Hurum primo mai*(F) (H.Østern).

Landets fjerde gransanger Phylloscopus collybita av underarten tristis ble fanget tilfeldig under rutinemessig ringmerkingsarbeid på Titran, Frøya, Sør-Trøndelag 27. oktober 2002. Fuglen har et klassisk utseende med jevnt over «kaldt» gråbrun overside, kun bremmene på svingfjærene har tydelig grønnskjær. Gråere bremmer på de store armdekkere skaper et diffust men godt synlig vingebånd. Øyenbrynstripe og øyering mangler innslag av gult, og både nebb og bein er tilnærmet helsvarte. Begge fotos: Kjetil Aa. Solbakken.

Ringmerket 1K rosenstær Sturnus roseus fra Lista fyr, Farsund (VA) 19. august 2003. Det er vel ikke utenkelig at bær stod på menyen. Foto: Jan Erik Røer.

Et sjeldent innlandsfunn av en sjelden art. Adult hann rødhalevarsler Lanius isabellinus av underarten phoenocuroides fra Hemsedal (BÜ) 20.-21. september 2003. Foto: Stian Sannes.

Det andre funnet av rødhalevarsler Lanius isabellinus i 2003 omfattet en 1K-fugl i Øygarden utenfor Bergen (HO) 15. november. Foto: Frode Falkenberg.

(Øst-Europa nord til Gotland og Øland i Sverige; overvintrer i tropisk Afrika). Første funnet i Norge siden mai 1997 da en hann besøkte en hage i Egersund, Rogaland (Høyland *et al.* 2001). Fuglen på Hurumlandet, som for øvrig er den første i Buskerud, satt i nærheten av en fuglekasse og sang en gang i begynnelsen av mai. Flere av de norske funnene er fra kassefelt, og en hann hekket endog med en svarthvitfluesnapper *F. hypoleuca* hunn i Sokndal i Rogaland to ganger på nittitallet. En generell analyse av det beskjedne norske funnmaterialet viser at alle funnene stammer fra vårparten, med klart flest funn i mai. Videre er alle norske funn bortsett fra ett gjort på innlandslokalteter på fastlandet. Store Færder er den eneste kjente trekklokaliteten som hittil kan skilte med funn av arten (mai 1979). I Sverige er majoriteten av vårfunn i perioden 1996-2003 utenfor hekkeområdene på Gotland og Öland gjort i den første uka av mai, men en hel del aprilfunn er også rapportert. Dog er kun seks observasjoner fra den svenske vestkysten fra denne åtteårsperioden spredt utover mai måned.

Pungmeis *Remiz pendulinus* (8/9 - 1)

2003 VEST-AGDER: 1K+ ♀-farget Slevdalsvannet, Farsund 29.6 (O.Aa.Brattfjord).

(Europa nord til Danmark og Sverige og videre i et bredt belte øst til Kina). Etter en liten serie med funn fra 1989 til 1991 må denne arten igjen antas som ekstremt sjelden i Norge. Dette er således bare det tredje funnet i landet etter den nevnte «influksen». Slevdalsvannet har hatt sommerbesøk av arten tidligere. I 1991 ble både en 1K samt en voksen hann sett, og en hekking er vel ikke utenkelig. Et hekkefunn fra Søylandsvatnet i Rogaland i 1990 er innrapportert til komiteén, men NSKF ønsker i tillegg bilder og utfyllende informasjon om omstendigheter for dette funnet innsendt snarest mulig.

Rosenvarsler *Lanius minor* (20 - 1)

2003 ROGALAND: 2K+ Utsira, Utsira 22.5 (*G. Mobakken, *A.Grimsbj, M.Sande m.fl.).

(Øst- og Sør-Europa, vestlige Asia; overvintrer i Sør-Afrika). Det tredje funnet på Utsira. Det

er samtidig det fjerde maifunnet av denne arten som det er gjort flest funn av i sommermånedene. Dette noe spesielle funnmønsteret finner vi igjen hos flere sørøsteuropeiske arter. Flest funn av rosenvarsler er gjort i juni (7 funn), tett etterfulgt av august (6 funn).

Rødhodevarsler *Lanius senator* (22 - 1)

2003 SØR-TRØNDELAGE: 1K Sula, Frøya 10.10 (*M.Venås, T.Haugskott).

(Middelhavsområdet nord til midtre Frankrike, Sørvest-Asia; overvintrer i Nord- og Vest-Afrika). Funnet er det andre i Sør-Trøndelag etter at den første ble sett på Titran, Frøya 9.-15.10.2002 (Bunes & Solbakken 2002). Sula er den hittil siste i rekken av isolerte øyer langs norskysten som vies oppmerksomhet av ornitologer om høsten. Resultatene lar ikke vente på seg. Det skal bli interessant å følge begivenhetenes gang også på denne holmen fremover. Observasjonen er for øvrig det fjerde oktoberfunnet av rødhodevarsler. Funnbildet i Norge er nokså ulikt hva for eksempel Sverige og De britiske øyer kan vise til. Mens overvekten av vårfunn er stor i våre naboland har vi i vårt relativt beskjedne funnmateriale en liten overvekt av høstfunn.

Rødhalevarsler *Lanius isabellinus* (8 - 2)

2003 HORDALAND: 1K Herdlevær, Øygarden 15.11* (F) (*E.Frantzen, F.Falkenberg m. fl.).
BUSKERUD: Ad. ♂ Hemsila, Hemsedal 20.-21.9* (F) (S.Sannes).

(Sør-Asia, til Kina; overvintrer i Nordøst-Afrika og i Midt-Østen). Fuglen i Hemsedal tilhørte underarten *phoenocuroides*. Fuglen på Herdlevær ble ikke sikkert underartsbestemt. Bare en gang tidligere er to individer av arten sett i løpet av samme kalenderår. Hordaland som normalt ikke topper listene over antall nasjonale sjeldenheter, har nå to funn av denne meget ettertraktede arten. Begge de to Hordalandsfunnene er fra Øygarden i november måned, og de er også de to seneste i landet. De forskjellige underartene av rødhalevarsler kan meget vel bli utskilt som egne arter en gang i fremtiden, og uansett kan noen og enhver rådes til å sette seg ekstra grundig inn i

denne identifikasjonsproblematikken. Anbefalt lesestoff er Worfolk (2000).

Rosenstær *Sturnus roseus* (134/141 - 14/15)

- 2002 VEST-AGDER: Ad. Vågsvoll, Farsund 24.-25.8 (*B.Kjellemyr m.fl.). 2K Lista fyr og Borhaug, Farsund 4.8-4.9* (F) (*T.A.Olsen m.fl.).
 ROGALAND: 1K Soma, Sola 14.10 (E. Ween).
 HORDALAND: 1K Hiskjo, Bømlo 8.9 (J.Kjærandsen). 1K Nesheim, Voss 16.10 (*E.Chapman, O.Heggøy).
 FINNMARK: Ad. Hamningberg, Vardø 5.-7.9 (E.Brokke).
- 2003 ØSTFOLD: Ad. Mosseporten, Moss 3.9 (Å.S. Fredriksen).
 VEST-AGDER: 2K Vågsvoll, Farsund 10.5* (F) (*A.Hangård, S.Eide m.fl.). 1K rm. Lista fyr, Farsund 19.8* (F) (J.E.Røer). 1K Vågsvoll, Farsund 7.10* (F) (J.E.Røer).
 ROGALAND: 2K+ ♂ Austre Nordvik, Utsira 29.8 (A.Grimsbj). 1K Kvasseim, Hå 8.-14.9* (F) (*K.R.Mjølshnes, E.Mjaaland m.fl.). 1K Utsira, Utsira 26.9-2.10* (F) (*F. Jacobsen, M.Dagsland m.fl.).
 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ Edøyvalen, Smøla 23.-24.8* (F) (*P.G.Hopshaug, E.L. Dahl).
 NORDLAND: Ad. Røstlandet, Røst 4.8* (F) (J.Stenersen). Ad. Bolga, Meløy 27.6* (F) (A.Hansen). 2K+ Røstlandet, Røst 4.-14.8* (F) (*T.E.Kristiansen, J.Stenersen). 2 1K Røstlandet, Røst 14.-26.9* (F) (T.E. Kristiansen). Ad. Tjøtta, Alstahaug 10.-11.10* (F) (*P.Shimmings, P.O.Syvvertsen, A.Engås).
 FINNMARK: 2K+ Slettnes, Gamvik 7.8* (F) (M.Bruun m.fl.).

(Sørøst-Europa, Sørvest-Asia; overvintrer fra India sør til Sri Lanka). Med seks nye funn fra 2002 er totalsummen fra dette rekordåret nå oppe i 32 funn av 33 fugler. Fremdeles mangler en hel del før alle de 62 fuglene som ble sett under denne invasjonen er innrapportert (Solbakken 2002). Forekomsten i 2003 kunne ikke måle seg med året før, men var likefullt sterk. Lista utmerker seg med mange funn av arten. Ti rosenstær er sett i Farsund siden årtusensskiftet. Legg også merke til at på Røst ble det sett hele fire fugler

i 2003. Begge disse lokalitetene hadde i likhet med mange andre trolig kunnet vise til en enda sterkere forekomst dersom alle funn av rosenstær de siste årene hadde blitt sendt inn til NSKF.

Gråsisik *Carduelis flammea*

Individer som viste karakterene til underarten *rostrata* (5 - 1)

- 2003 SØR-TRØNDELAG: 1K rm. Titran, Frøya 12.10* (F) (*E.Thesen, K.Aa.Solbakken).

(Grønland og Island). Første funn av denne trolig sterkt underrapporterte underarten i Trøndelag. Mye er skrevet om identifikasjon av de forskjellige «gråsisikene» de siste årene. Pennington & Maher (2005) samt Reid & Riddington (1999) bør i tillegg til Svensson (1992) være obligatorisk lesestoff for ringmerkere i Norge.

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

Individer som viste karakterene til underarten *hornemanni* (7/8 - 0)

- 1999 SØR-TRØNDELAG: 1K rm. Nes, Bjugn 25.10* (F) (*H.E.Ring, *M.Myklebust).

(Grønland og Island). Første funn av denne underarten for Sør-Trøndelag. Se ellers tekst under *C.f.rostrata* ovenfor.

Hvithodespurv *Emberiza leucocephalos* (11 - 1)

- 2003 ROGALAND: 1K+ Utsira, Utsira 22. og 26.11 (*G.Mobakken, *A.Grimsbj).

(Uralfjellene og østover gjennom Sibir til Kina; overvintrer i Sentral- og Øst-Asia; de seinere år også påvist som årviss overvintrer i lite antall vest til Italia og Frankrike). Et etterlengtet tillegg til den etter hvert svært så imponerende listen over fuglearter som er påtruffet på Utsira. Et tidsmessig typisk funn av denne spurvearten.

Kornspurv *Emberiza calandra* (33/35 - 3)

- 2003 VEST-AGDER: 2K+ ♂ Lista fyr, Farsund 2.-22.5* (F) (V.Bunes m.fl.). 1K+ Østhasel, Farsund 22.-31.12* (F) (A.Winnem m. fl.).
 ROGALAND: 2K+ Hillesland, Karmøy 7.6* (V) (*F.Steinkjellå, J.K.Ness).

Gråsisik *Carduelis flammea* av underarten *rostrata* ringmerket på Titran, Frøya (ST) 12. oktober 2003. Underarten er identifikasjonsmessig utfordrende, og denne fuglen ble identifisert på en kombinasjon av relativt lang vingelengde (80 mm), relativt ensfarget varmt brun mantel, beigebrun grunnfarge i strupe og bryst i kontrast til hvit grunnfarge i buken og lyse vingebånd med klart beigebrunt anstrøk. Hodetegningene er også typiske med tydelig mørk maske, stor svart hakelapp, stor svart tøyلة og brun øyenbrynstrek. Foto: Kjetil Aa. Solbakken.

Norges andre funn av hvitstrupespurv *Zonotrichia albicollis* kom noe overraskende året etter førstefunnet i Sør-Trøndelag. Selv om fuglen verken ble sett i juli eller august antas observasjonene fra juni og september 2003 å gjelde samme individ. Den lange fraværperioden kan trolig tilskrives lite besøk av fuglekikkere i dette tidsrommet. Foto: Martin Eggen.

(Vestlige Eurasia nord til Sør-Sverige og Danmark, Nord-Afrika). Den positive utviklingen fortsetter. Et meget gledelig hekkeforsøk fant sted på Lista i 2003. Dette er dessverre ennå ikke rapportert til NSKF.

Ovnparula *Seiurus aurocapillus* (0 - 1)

2003 ROGALAND: 1K+ Beiningen, Karmøy 25.-27.10* (F) (F.Steinkjellå m.fl.).

(Nord-Amerika). Ny art for landet! Årets største overraskelse og et definitivt høydepunkt i fugleåret 2003. Begivenheten er nærmere omtalt av Steinkjellå (2004). Ovnparula er registrert seks ganger tidligere i Europa, men bare tre av funnene dreier seg om levende fugler og aldri før har arten vært tilgjengelig for et større antall fuglekikkere (Mitchell & Young 1997).

Hvitstrupespurv *Zonotrichia albicollis* (1 - 1)

2003 NORDLAND: 2K+ ♂ Røstlandet, Røst 17.-28.6 og 19.-24.9* (F) (M.Eggen m.fl.).

(Nord-Amerika). Andre funn i landet etter en syngende hann på Follo Camping i Orkdal, Sør-Trøndelag sommeren 2002 (Bunes & Solbakken 2002). Artens ekstreme sjeldenhet samt relativt lav observasjonsdekning på Røst gjør at NSKF slår observasjonene sammen til ett funn. Se for øvrig Bunes & Solbakken (2004) for en gjennomgang av europeiske funn av arten.

Funn i kategori C

Arter som i utgangspunktet enten er forvillet eller satt ut, men som i dag reproducerer i vill tilstand i Europa og opprettholder frittlevende bestander uten behov for supplerende utsetninger.

Records in category C (*Released or escaped species which have established a self-supporting breeding population in their own country; including birds coming from a category C population of another country (with the species not breeding in the country it is recorded).*)

Niland *Alopochen aegyptiacus* (1 - 0)

2002 NORD-TRØNDELAGE: 2K+ Åltran, Jøa, Fosnes 3.-4.5* (F) (K.O.Dypvik, H.Leithe m.fl.).

(Afrika, og en betydelig frittlevende forvillet bestand i Nord-Europa). Samme individ som tidligere publisert fra Buskerud og Nordland i Bunes & Solbakken (2004).

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis* (42/54 - 5)

2003 ØSTFOLD: Ad. ♂ Kurefjorden, Rygge 1.5* (F) (*P.A.Johansen, R.Botnermyr, Å.S.Fredriksen m.fl.).
 ROGALAND: 2K+ ♀ Revesvingen, Klepp 1.5* (F) (*J.R.Gustad, *V.Bunes m.fl.). 2K+ ♀ Bjårvatnet, Hå 6.5* (F) (K.R.Mjøsnes).
 SØR-TRØNDELAGE: 2K+ ♀ Eidsvatnet, Bjugn 27.5* (F) (*H.E.Ring, M.Venås m.fl.).
 NORDLAND: Ad. ♂ Stortjønna, Steipnes, Rødøy 18.-20.5* (F) (*H.Hammer, Ø.Birke-lund, J.Bjørkli).

(Nord- og Sør-Amerika, med en betydelig frittlevende bestand i England). Det var mange funn i 2003 av denne innførte arten. Hunnen fra Revesvingen er den første kjente observasjonen fra saltvann i Norge. Hunnen fra Bjårvatnet ei lita uke senere regnes som mulig samme, men teller som et separat funn. Funnfrekvensen fremover antas å bli redusert ettersom britene har iverksatt en omfattende felling av stivhaleender for å prøve å beskytte de sårbare bestandene av hvithodeand *O. leucocephala* i Sør-Europa fra genetisk innblanding fra sin amerikanske slektning.

Funn i kategori D

Funn av arter hvor det er vanskelig eller umulig å bedømme om fuglen er en rømling eller har nådd landet ved egen hjelp fra naturlige utbredelsesområder: Det ene kan være like sannsynlig som det andre.

Records in category D. *Every species unless it is almost certainly a genuine vagrant (in which case it enters Cat. A), or almost certainly an escapee from captivity (Cat. E).*

Lammegribb *Gypaetus barbatus* (0 - 1)

2003 ROGALAND: Subad. Varden, Utsira 13.6 (G.Mobakken).

(Fjellområder i Sør-Europa, Tyrkia og Nord-Afrika). Ny art for landet, men selv om fuglen ikke viste synlige tegn til å stamme fra fangenskap eller fra reintroduksjonsprogrammet i Alpene, plasseres funnet inntil videre likevel i kategori D på den norske listen. Beskrivelse av fjærdrakten til denne svært uventede gjesten på Utsira passer perfekt med video av en 2K/3K lammegribb som ble sett trekkende målbevisst utover Skagerrak fra Skagen i Danmark 26.5. Denne er i likhet med Utsirafuglen satt i kategori D på den danske listen (Amstrup *et al.* 2004). To dager forut for Danmarks-besøket skal det dessuten ha blitt sett ett liknende eksemplar av arten i Drente, Nederland uten at denne observasjonen ennå er innsendt den nederlandske sjeldenhetskomitéen (van der Vliet *et al.* 2004). I Nederland er for øvrig et nesten identisk funn fra juni 2002 plassert i kategori A. NSKF undersøker fremdeles lammegribbens status i Europa og plasseringen i kategori kan derfor bli endret. Funnet rokker uansett ved forestillingen om at store rovfugler «aldri» kan krysse Skagerrak.

Brunhodespurv *Emberiza bruniceps* (14 - 1)

2003 VEST-AGDER: 2K+ ♂ Tjørve, Farsund 26.-28.5* (F) (*T.O.Hansen, T.A.Olsen m.fl.).

(Sentral-Asia, vest til det Kaspiske hav; overvintret i India). I likhet med andre europeiske lands sjeldenhetskomitéer plasserer NSKF funn av denne arten i kategori D dersom ikke ringer eller unormal slitasje i fjærdrakten tilsier at fuglen kan kalles en sikker rømling og således plasseres i kategori E.

Funn i kategori E

Funn av arter/individer som regnes som rømlinger. I praksis vil dette si arter som ikke har noe etablert funnmønster i Europa, men er vanlige burfugler eller individer som viser tegn på å komme fra fangenskap (skader i fjærdrakten o.l.).

*Records in category E (Escapes from captivity)***Kalkunkondor** *Cathartes aura* (1 - 0)

2002 SØR-TRØNDELAG: Ad. Beian, Ørland 2.-3.6* (F) (*H.E.Ring, M.Venås, G.Dypvik m. fl.).

(Nord- og Sør-Amerika). Fuglen er trolig den samme som tidligere er godkjent fra Bodø 7.6.2002 (Bunes & Solbakken 2004). Det kan også være samme fugl som ble sett i Skåne i Sverige i mai samme år. Også i Sverige var arten ny for landet, og likeledes havnet funnet der på E-listen (Cederroth 2003).

Hybrider

*Hybrids***Stokkand** *Anas platyrhynchos* x **brunnakke** *A. penelope* (6 - 2)

2003 BUSKERUD: Ad. ♂ Verketshalvøya, Hurum 14.4* (F) (E.Gates).

ROGALAND: 2K+ ♂ Sola sjø, Hafersfjord, Sola 6.1-ultimo februar & medio november og ut året * (F) (M.Eggen).

MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ Innfjorden, Rauma 23.-27.12 (S.Stueflotten).

Fuglen i Møre og Romsdal var den samme som i 2002. Antallet funn av denne hybridformen er trolig sterkt underrapportert til NSKF.

Amerikakrikkand *Anas carolinensis* x **krikkand** *A. crecca* (2 - 1)

2003 NORDLAND: Ad. ♂ Bjærangsfjord, Meløy 20.4* (F) (*A.Birkelund, R.Birkelund, O.Birkelund).

Bergand *Aythya marila* x **toppand** *A. fuligula* (4 - 1)

2003 ROGALAND: Ad. ♂ Orreosen, Klepp 12.-30.5 (F)* (K.R.Mjølshes m.fl.).

Lappfiskand *Mergellus albellus* x **kvinand** *Bucephala clangula* (6 - 1)

- 2001 OSLO OG AKERSHUS: Ad. ♂ Gressholmen, Oslofjorden, Oslo 29.4-1.5 (E.Roualet)
- 2002 OSLO OG AKERSHUS: Ad. ♂ Gressholmen, Oslofjorden, Oslo 26.-28.4 (E.Roualet)
- OSLO OG AKERSHUS: Ad. ♂ Sjursøya, Oslofjorden, Oslo 23.-24.11 * (F) (Ø.Hagen m.fl.)
- 2003 OSLO OG AKERSHUS: Ad. ♂ Sjursøya, Oslofjorden, Oslo 27.10-16.11. (E.Roualet m.fl.)

Observasjonene antas å gjelde samme individ og teller som ett funn.

Rettelser

Corrections

Rettelser til Høyland et al. (1999):

Brilleand *Melanitta perspicillata*

- 1997 VEST-AGDER: 2 3K+ ♂ Kviljosanden, Farsund 27.-28.9 (T.A.Olsen). Funnet er tidligere godkjent, endret alder fra 3K+ og 2K til 2 3K+.

Rettelser til Solbakken et al. (2003):

Kaspimåke *Larus cachinnans*

- 2001 ROGALAND: 2K Sirevåg, Hå 10.-13.2 (V) (*K.R.Mjølvsnes, J.Austevik, M.Dagsland, J.Grønning m.fl.) Korrigering av dato. Tidligere publisert fra 14.-17.2.

Rettelser til Bunes et al. (2004):

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni*

- 2002 ROGALAND: 1K+ Austrheim, Utsira 10.-14.10*(F) (*M.Venås, S.Folkedal, J.K.Ness, Ø.B.Nilsen). Dato er utvidet fra 10.-13.10 til 10.-14.10 og dokumentasjonstype (F) er tatt med.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

- 1987 ROGALAND: 1K+ Bombehagen, Utsira 1.-5.10 (M.Kersbergen, J.H.Magnussen, Ø.R. Størkersen, S.A.Sæther m.fl.). Dato er utvidet fra 1.10 til 1.-5.10.

Savanneirisk *Serinus mozambicus*

- 2002 ROGALAND: 2K+ ♂ Utsira, Utsira 3.-4.8 (G.Mobakken). Funnet ble publisert som dokumentert med foto, noe som ikke medfører riktighet.

Henlagte saker

Shelved records

Kaspimåke *Larus cachinnans*

- 2003 VESTFOLD: 2K Ilene, Tønsberg 29.4* (F+V). Fotografier og video foreligger, men viser ikke nok detaljer til at fuglen kan artsbestemmes med sikkerhet.

Vannsanger *Acrocephalus paludicola*

- 1998 VEST-AGDER: 1K Slevdalsvannet, Farsund 6.8.

Gransanger *Phylloscopus collybita*

- 2003 NORDLAND: 1K+ Tjøtta, Alstahaug 28.9. Fuglen var angitt å være av østlig underart.

Andehybrid *Anas sp x Anas sp*

- 2003 NORDLAND: 2K+ ♂ Viksjøleira, Vega 6.3.

Ikke godkjente saker

List of records not accepted

Brilleand *Melanitta perspicillata*

- 2002 HEDMARK: Ad. ♂ Strålsjøen, Alvdal 9.6.

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis*

- 2003 BUSKERUD: 1K+ Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.9* (F).

Gulnebliire *Calonectris diomedea*

- 1997 VEST-AGDER: 1K+ Lista fyr, Farsund 29.12.

Rødfotsule *Sula sula*

- 1987 VESTFOLD: Subad. Eftang, Larvik 8.10.

Rørdrum *Botaurus stellaris*

2003 ROGALAND: 1K+ Bjårvatnet, Hå 3.11.

Silkehegre *Egretta garzetta*

2003 ROGALAND: 2K+ Løyningsvågen, Egersund 27. og 30.7.

Stork *Ciconia ciconia*

2003 ROGALAND: Ad. Sagland, Bjerkreim 26.4.

Småskrikørn/storskrikørn

Aquila pomarina/clanga

2003 BUSKERUD: 1K+ Øyen, Skollenborg, Kongsberg 14.9.

Glente *Milvus milvus*

2002 VEST-AGDER: 2K+ Drangsholt, Kristiansand 24.5.

2003 AKERSHUS: 2K+ Gullikshaugen, Nannestad 19.4.

AUST-AGDER: 2K+ Tromlingen, Tromøya, Arendal 5.4.

ROGALAND: 2K+ Odland, Bjerkreim 21.4.

«**Stenghauk**» *Circus macrourus/pygargus*

2003 MØRE OG ROMSDAL: 1K+ Ona, Sandøy 15.10.

Aftenfalk *Falco vespertinus*

2001 HORDALAND: 1K Gjernesmoen, Voss 16.9.

2003 ROGALAND: 1K Oгна, Hå 8.9.

Leonorafalk *Falco eleonorae*

2000 HAVOMRÅDENE S: Ad. ♂ Ekofisk Alpa, oljeplattform 13.8.

Kanadalo *Pluvialis dominica*

1998 ROGALAND: 1K Siradalen, Utsira 27.9* (F).

Alaskasnipe *Calidris melanotos*

2003 OSLO OG AKERSHUS: Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen 8.7.

Sabinemåke *Larus sabini*

2003 MØRE OG ROMSDAL: 1K Sundkjæften, Smøla 23.12.

SØR-TRØNDELAGE: 1K og 2K Sula, Frøya 12.10.

Rosenmåke *Rhodostethia rosea*

2003 NORDLAND: 1K+ Einvik, Dønna 4.-5.9.

Ringnebbmåke *Larus delawarensis*

2003 VEST-AGDER: 2K Sandebukta, Fedal, Kvinesdal 18.1.

NORDLAND: 2K Andenes, Andøy 17.6.

Kaspiemåke *Larus cachinnans*

2003 TELEMARK: 1K Jomfruland, Kragerø 1.11.

Kongeterne *Sterna maxima*

2003 OSLO OG AKERSHUS: Ad. Østensjøvannet, Oslo 28.6.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi*

2003 MØRE OG ROMSDAL: 1K+ Ona, Sandøy 27.9.

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni*

2003 ROGALAND: 1K+ Beiningen, Karmøy 9.10.

Rødvingetrost *Turdus iliacus*

Individer som viste karakterene til underarten *coburni*.

2003 ROGALAND: 1K+ Hasseløy, Haugesund 4. 11. Konsultasjonssak fra LRSK.

Elvesanger *Locustella fluviatilis*

2003 OSLO OG AKERSHUS: 2K+ ♂ Tveithaug gård, Nes 12.6.

Busksanger *Acrocephalus dumetorum*

2000 SØR-TRØNDELAGE: 2K+ ♂ sy. Titran, Frøya 28.5.

2001 BUSKERUD: 1K+ rm. Hals, Øvre Eiker 14. 8* (F).

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus*

2002 HEDMARK: 2K+ ♂ Tørråsjøen, Våler 25.6.

Lappsanger *Phylloscopus borealis*

1996 ROGALAND: 1K+ Utsira, Utsira 28.9.

Stjertmeis *Aegithalos caudatus*

Individer som viste karakterene til underarten *euro-paeus*

2002 ØSTFOLD: 2K+ Akerøya, Hvaler 23.3-6.4* (F).

Rosenstær *Sturnus roseus*

2003 HORDALAND: 4 ad. Finnås sentrum, Bømlo 22.4.

Vinterjunko *Junco hyemalis*

2003 VESTFOLD: 1K+ Duken, Nøtterøy 20.11.

Summary

This is the 28th annual report and the 29th announcement from the Norwegian Rarities Committee (NSKF). Most of the records treated here are from 2003, but older records are also included. The systematic list of accepted records is set out in the following system: (1) The bird's Norwegian name, (2) scientific name, (3) the numbers in brackets, e.g. (30/32 - 1), refers respectively to the total number of records/total number of individuals up to and including 2002, and in 2003, (4) any limitations given of (3), (5) any breeding, (6) year, (7) county, (8) number of individuals, age (1K = first calendar year etc.), sex (if known) and sometimes circumstances («ringmerket» means that the bird was ringed), (9) site and municipality, (10) date, (11) * indicates if the record was complemented by positive evidence, and type of the evidence (F = photo, V = video-recorded, L = tape-recorded, D = found dead), (12) observers names in brackets, main observer is specified first and emphasized with *, (13) roughly gives the species general distribution and (14) comments concerning the records.

General trends:

This year was the second best in the history of NSKF concerning number of accepted records. Several species reached record numbers. Most significant were the influxes of Water Pipit *Anthus spinoletta* (17 records) and Hume's Warbler *Phylloscopus humei* (10 records) during autumn.

Five records of Black-necked Grebe *Podiceps nigricollis*, two records of Black-browed Albatross *Thalassarche melanopris*, four records of Balearic Shearwater *Puffinus mauretanicus*, six records of Bittern *Botaurus stellaris*, nine records of Red Kite *Milvus milvus*, two records of Sharp-tailed Sandpiper *Calidris acuminata*, six records of Mediterranean Gull *Larus melanocephalus*, two records of Caspian Gull *Larus cachinnans* and five records of Red-rumped Swallow *Hirundo daurica* were all maximum records for one single year.

Four records of White-rumped Sandpiper *Calidris fuscicollis* and two records of Isabelline Shrike *Lanius isabellinus* were equal to previous maximum number of records. New accepted records from 2002 resulted in an increase in the maximum number of records for Great Reed Warbler *Acrocephalus arundinaceus* (9 records) and Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum* (7 records).

Pallid Harrier *Circus macrourus* (6 records), Montagu's Harrier *Circus pygargus* (6 records), Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos* (12 records), Olive-backed Pipit *Anthus hodgsoni* (4 records) and Pallas's Leaf Warbler *Phylloscopus proregulus* (20 records) were also recorded in relatively high numbers.

Species and subspecies new to the Norwegian list:

Two species were added to the Norwegian category A list: Yellow-legged Gull *Larus michahellis* and Ovenbird

Seiurus auropellus. A record of Masked Wagtail *Motacilla alba personata* added a new subspecies to the Norwegian list. A record of Lammergeier *Gypaetus barbatus* was placed in category D and a record of Turkey Vulture *Cathartes aura* from 2002 was placed in category E. With these new records the official Norwegian bird list consists of 466 species.

In 2003, Black-necked Grebe *Podiceps nigricollis* was recorded breeding in Norway for the first time with one brood successfully raised, and Pink-footed Goose *Anser brachyrhynchus* was recorded breeding for the first time on the Norwegian mainland (excluding Svalbard).

Litteratur

- Alström, P. & Mild, K. 2004. *Pipits & Wagtails of Europe, Asia and North America*. Christopher Helm, London.
- Amstrup, O., Sand Frich, A., Haaning Nielsen, H., Klein, S., Pedersen, K. & Thorup, K. 2004. Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2003. - *Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift* 98:174-188.
- Bishop, J. & Gray, M. 2002. The Rufous Turtle Dove in Orkney. - *Birding World* 15: 501-505.
- Bunes, V. & Solbakken, K.Aa. 2004. Sjældne fugler i Norge i 2002. - *Ornis Norvegica* 27: 4-47
- Cederroth, C. 2002. Sällsynta fåglar i Sverige 2001. S. 122-145 i SOF 2002: *Fågelåret 2001*. Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Cederroth, C. 2003. Sällsynta fåglar i Sverige 2002. S. 127-147 i SOF 2003: *Fågelåret 2002*. Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Cederroth, C. 2004. Sällsynta fåglar i Sverige 2003. S. 171-193 i SOF 2004: *Fågelåret 2003*. Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Clement, P. & Scott, R. E. 1999. Hume's Warbler in Sussex: new to Britain and Ireland. - *British Birds* 92: 96-100
- De Smet, G. 2003. AERC/TACs Taxonomic Recommendations. Online version: www.aerc.be
- Dean, A.R. & Svensson, L. 2005. «Siberian Chiffchaff» revisited. - *British Birds* 98: 396-410
- Dungeness' hjemmeside: <http://www.dungenessbirdobs.org.uk/lateframe.html>.
- Eggen, M. 2003. The Masked Wagtail in Norway - new to western Europe. - *Birding World* 16: 464-465.
- Eggen, M. 2004a. Kanadalo i en kriminell setting på Røst september 2003. - *FeltOrnitologen* 2: 16-17.
- Eggen, M. 2004b. Maskeerle *Motacilla alba personata* på Lista, vinteren 2003 - 2004. - *FeltOrnitologen* 2: 42
- Ehnbom, S. 2004. Falsterbo Fågelstation 2003. S. 236-239 i SOF 2004: *Fågelåret 2003*. Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Fraser, P.A & Rogers M.J. 2005. Report on scarce migrant birds in Britain 2002. Part 2: American Wigeon to Ring-billed Gull. - *British Birds* 98: 73-88.
- Gantlett, S. 2004. 2003: the Western Palearctic Year. - *Birding World* 17: 19-43.
- Gamer, M. & Quinn, D. 1997. Identification of Yellow-

- legged Gulls in Britain. - *British Birds* 90: 25-62
- Garner, M., Quinn, D. & Glover, B. 1997. Identification of Yellow-legged Gulls in Britain. Part 2. - *British Birds* 90: 369-384.
- Garner, M., Kolbeinson, T. & Mactavish, B. 2000. Identification of first-winter Kumlien's Gull and the «Whitby Gull». - *Birding World* 13: 116-119.
- Grell, M.B., Heldbjerg, H., Rasmussen, B., Stabell, M., Toft, J. & Vikstrøm, T. 2004. Trueede og sjældne ynglefugler i Danmark 1998-2003. - *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 98: 45-100
- Gustad, J. R. 1995. Sjeldne fugler i Norge i 1993 og 1994. - *Vår Fuglefauna* 18: 259-301.
- Gutiérrez, R. 2003. The Balearic Shearwater: apparently heading for extinction. - *Birding World* 16: 260-263.
- Hagemeijer, E.J.M. & Blair, M.J. 1997. *The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance*. T & A.D. Poyser, London. 903 s.
- Hansen, L. 2004. Sorthovedet måge – en indvandrer bider sig fast. - *Fugle i felten* 10: 8-9.
- Hirschfeld, E. 1992. Identification of Rufous Turtle Dove. - *Birding World* 5: 52-57.
- Howell, S.N.G. & Mactavish, B. 2003. Identification and variation of winter adult Kumlien's Gulls. - *Alula* 9: 2-15
- Høyland, B.O., Heggland, H. & Mjøs, A.T. 2000. Sjeldne fugler i Norge 1996. - *Vår Fuglefauna Supplement nr. 3 (2000)*: 4-23.
- Høyland, B.O., Heggland, H. & Mjøs, A.T. 2001. Sjeldne fugler i Norge 1997 og 1998. - *Vår Fuglefauna Supplement nr. 4 (2001)*: 4-31.
- Irgens, M. 2004. Første hekkefunn av kortnebbgås på det norske fastlandet. - *Vår Fuglefauna* 27: 110-111.
- Jännes, H. 1995. Rufous Turtle Dove. - *Alula* 2: 56-65.
- Jensen, T. & Mjøs, A.T. 1998. Sjeldne fugler i Norge 1995. - *Vår Fuglefauna Supplement nr 2 (1998)*: 4-25.
- Klein, S., Pedersen, K. & Thorup, K. 2003. Sjældne fugler i Danmark og på Grønland i 2002. *Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift* 97: 289-302.
- Luoto, H., Aalto, T., Lindholm, A., Nikander, P. J., Normaja, J., Soilevaara, K. & Rauste, V. 2004. Rariteetikomitean hyväksymät vuonen 2003 harvinaisuushavainnot. - *Linnut-Vuosisikirja* 2003.
- Millington, R. 1998. The Green-winged Teal. - *Birding World* 11: 430-434.
- Millington, R. 2005. Kumlien's Gulls and hybrid Glaucous x Herring Gulls: a winter update. - *Birding World* 18: 61-65.
- Mitchell, D. & Young, S. 1997. *Photographic Handbook of the Rare Birds of Britain and Europe*. New Holland, London.
- Mjøs, A.T. 2002. Revurdering av eldre funn og endringer på den norske fuglelisten. - *Ornis Norvegica* 25: 64-92.
- Mjøs, A.T. & Solbakken, K.Aa. 2001. Sjeldne fugler i Norge 1999 og 2000. - *Ornis Norvegica* 24: 3-59.
- Money, N. 2003. The Rufous Turtle Dove in Caithness. - *Birding World* 16:498-499
- Olsen, T.A. 2004. Begynnerflaks. - *FeltOrnitologen* 2: 9-10.
- Palmer, P. 1999. A hybrid Green-winged Teal? - *Birding World* 12: 377.
- Pennington, M. & Maher, M. 2005. Greenland, Iceland & Hornemann's Redpolls in Britain. - *Birding World* 18: 66-78.
- Reid, J. & Riddington, R. 1999. Identification of Greenland and Iceland Redpolls. - *Dutch Birding* 20: 261-271.
- Rogers, M. J. and the Rarities Committee. 2003. Report on rare birds in Great Britain in 2002. - *British Birds* 96: 542-609.
- Rogers, M. J. and the Rarities Committee. 2004. Report on rare birds in Great Britain in 2003. - *British Birds* 97: 558-625.
- SOF 2003. *Sällsynta fåglar i Sverige*. 2:a uppl. Stockholm
- Solbakken, K.Aa. 2002. Masseforekomst av rosenstær i Norge i 2002: Rosenstærens år. - *Vår Fuglefauna* 25: 127-128.
- Solbakken, K.Aa., Gullberg, A. & Mjøs, A.T. 2003. Sjeldne fugler i Norge i 2001. - *Ornis Norvegica* 26: 4-47.
- Steinkjellå, F. 2004. Ovnparula i Beiningen, Karmøy. - *FeltOrnitologen* 2: 18-19.
- Strid, T. 2003. Fågelrapport för 2002. S. 59-125 i SOF 2003: *Fågelåret 2002*. Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Strid, T. 2004. Fågelrapport för 2003. S. 98-169 i SOF 2004: *Fågelåret 2003*. Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Svensson, L. 1992. *Identification Guide to European Passerines*. 4th edition. Lars Svensson, Stockholm. 368 s.
- Tveit, B.O., Mobakken, G. & Bryne, O. 2004. *Fugler og fuglefolk på Utsira*. Utsira Fuglestasjon.
- Urquhart, E. & Bowley, A. 2002. *Stonechats: a guide to the genus Saxicola*. Christopher Helm, London.
- Worfolk, T. 2000. Identification of red-backed, isabelline and brown shrikes. - *Dutch Birding* 22: 323-362.

AERCs internettside: <http://www.aerc.be>

Forfatterens adresser:

Kjell Ruud Mjølshnes, Mauritz Kartevolds veg 17,
leil. 101, 4340 Bryne

E-mail: lrskrogaland@yahoo.no

Vegard Bunes, Fjordgløttveien 16, 3530 Røyse

E-mail: dumetorum@yahoo.com

(også offisiell adresse og mailadresse for NSKF)

Kjetil Aadne Solbakken, Saupstadringen 67 a

7078 Saupstad,

E-mail: kjetaso@online.no

For NSKFs rapporteringsliste, se komitéens
internettsider <http://www.nskf.org>.